

NEDELJA

48 NEDELJA

2016

Poštovani čitaoci,

Burna 2016. na naftnoj i gasnoj sceni - koju ćemo pokušati da obuhvatimo ovom hronologijom sažetom iz naših 50-tak nedeljnih pregleda - u završnici je dočekala vest godine - dogovor OPEC i ključnih ne-OPEC zemalja da od januara 2017. krenu sa rezanjem proizvodnje, odnosno izvoza sirove nafte. Prvi nagoveštaji dogovora, koje smo preneli još u poslednjem januarskom broju NEDELJE, trebalo je da dovedu do zamrzavanja proizvodnje u aprilu na januarskom nivou, ali je odsustvo dogovora u Dohi, ispostavilo se, donelo smenu na kormilu saudijske naftne politike i samo odložilo ono što će se desiti poslednjeg dana novembra.

Gotovo da je u svim komentarima je početkom godine najavljeni navodni dogovor Rijada i Moskve ocenjen kao špekulacija, ciljana da podigne za kratko cene nafte, da bi se na izmaku 2016. pokazao tačnim.

Baš kao što se ispostavila kao potpunom promašena prognoza finansijskog kolosa Goldman Sachs-a i niza drugih „pesimista“ (ili možda berzanskih špekulanata) da bi nafta ove godine mogla da padne na oko 20 dolara. Umesto toga ulazi u 2017. sa gotovo tri puta veće pozicije.

Godinu je obeležila i smena Alija al Naimija sa kormila saudijske naftne politike, uz pojavu 30-godišnjeg princa Mohamada bin Salmana na čelo ključnih resora najjače svetske petromonarhije, najava IPO-a Saudi Aramco-a, vraćanje iranske nafte na svetsko tržište, prvi tovari američke izvozne nafte na tržište Evrope...

Uz najbolje želje na ličnom i profesionalnom planu u Novoj Godini,

Srdačno,

Dušan Daković

Al Naimi: Tržište nafte će se stabilizovati ... jednog dana

RIJAD - Tržište nafte stabilizovaće se putem saradnje najvećih proizvođača, ali za to će trebati vremena, rekao je (17. januara) saudijski ministar nafte Ali al Naimi. *Wall Street Journal* konstatuje da ova izjava

pokazuje da vodeći svetski petro-izvoznik još nije spreman da sam preuzme odgovornost za vraćanje cena nafte na gore.

Nafta otvorila 2016. sa najnižim nivoom cene od 2004.

LONDON, NJUJORK – Cene nafte krenule su vratolomnim lupingom trgovanje u prvoj radnoj nedelji berzi u 2016, reagujući prvo skokom na novi sukob na Bliskom istoku, da bi narednih dana pale na najniži nivo od 2004. Očekuje se da će globalne naftne i gasne investicije pasti u 2016. na najniže nivoe u šest godina, na 522 milijarde dolara, posle pada od 22 odsto (na 595 milijarde dolara) u 2015, prenosi ocene eksperata *Reuters*.

Barclays očekuje prosečnu cenu nafte u 2016. od svega 37\$

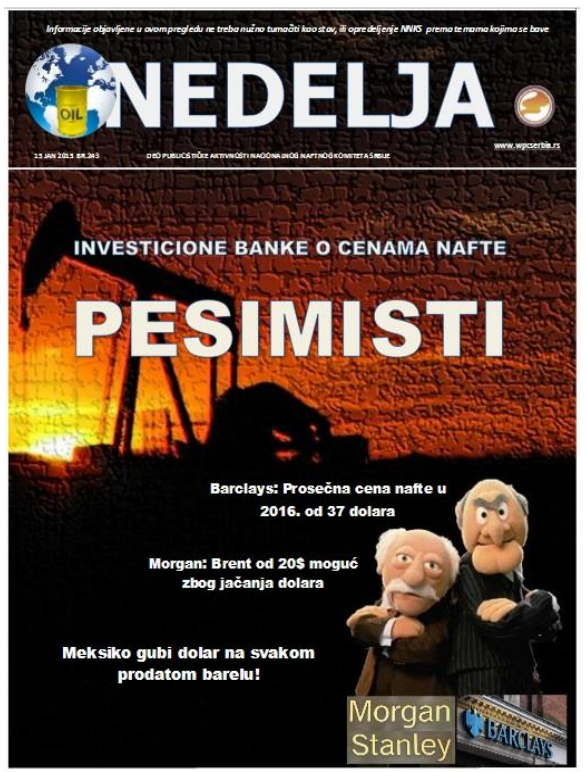
NJUJORK, LONDON - Barclays se pridružio bankama koje su snizile od početka ove godine svoje prognoze sa cenu nafte u 2016. i sada je upadljivo na čelu liste „pesimista“ među globalnim finansijskim investicionim kolosima. Banka očekuje u ovoj godini za oba naftna brenda, Brent i WTI, prosečnu cenu od 37 dolara za barel, osetno ispod svoje ranije prognoze od 60, odnosno 56 dolara za severnomorsku, odnosno laku američku. Barclays ovaj zaokret objašnjava „kompletnim raspadom jedinstva unutar OPEC - a“, kao i činjenicom da su se američki proizvođači nafte iz škriļjaca pokazali „neočekivano otpornijim, nego što se pretpostavljalo“. *MarketWatch*

Goldman: Barel Brenta pada na 20 dolara?

NJUJORK - Analitičari *Morgan Stanley*-a pridružili su se procenama *Goldman Sachs*-a koji je 9. januara objavio da bi cene nafte, tačnije severnomorskog Brenta, mogle da padnu na 20 dolara za barel, ovaj put naglašavajući pretnju koju donosi trend jačanja američkog dolara.

NIS
ULTRA**D**
PREMIJUM EVRO DIZEL

OPEC podeljen oko sazivanja vanredne konferencije

ABU DABI - Nekoliko članica OPEC-a zatražilo je sazivanje vanrednog sastanka naftnog kartela kako bi razmotrili najnoviji pad cena nafte na svetskom tržištu, saopštio je (12. januara) predsedavajući Organizacije zemalja izvoznica nafte, Emanuel Ibe Kačikvu na marginama energetske konferencije u Abu Dabiju. „Govorili smo da ćemo razmotriti mogućnost vanrednog sastanka ukoliko cena nafte padne ispod 35 dolara za barel“, rekao je Kačikvu, inače ministar energetike Nigerije. Reuters

Svetska banka:

Nafta u 2016. gubi još 27% vrednosti

VAŠINGTON - Svetska banka srezala je svoju raniju prognozu za cene sirove nafte za čak 14 dolara i sada očekuje da će barel u proseku u 2016. godini vredeti 37 dolara.

U svom godišnjem WB banke navode da će slaba potrošnja da se nastavi, uz povećanu ponudu iranske nafte, ne bitno poremećenu proizvodnju američke i u situaciji blage zime na severnoj hemisferi. Cene nafte će u 2016. pasti za dodatnih 27%, pošto su u 2015. izgubile 47% vrednosti, navodi se u Pregledu. worldoil.com.

Nafta dostigla najniži nivo u 13 godina

NJUJORK - Cene nafte su treće nedelje januara, spuštanjem barela ispod vrednosti od 30 dolara, dostigle najniži nivo u 13 godina. Činjenica da petro-izvoznici ne raspolažu više sa tolikim fondovima petro-dolara, potencijalno izaziva veliki problem za investitore i za političare na Zapadu. Smanjeni prihodi od izvoza nafte primorali su Saudijsku Arabiju i druge izvoznice nafte da izvuku novac iz drugih izvora, delom i prodajom investicija koje su izgradili petro-dolarima. *New York Times*

Rijad i Moskva spremne da smanje proizvodnju?

LONDON, NJUJORK – Irački ministar nafte da su navodno dva najveća proizvođača ove sirovine, Saudijska Arabija i Rusija, „sada fleksibilniji vezano za saradnju radi smanjenja proizvodnje“. Adel Abdul Mahdi je rekao novinarima da „takav prilaz sada treba finalizovati i čućemo solidne sugestije sa svih strana“. Iako Mahdi nije rekao ni šta podrazumeva pod izrazom „pojačane saudijske i ruske fleksibilnosti“, niti odakle mu ta informacija, tržište je istoga dana, u utorak, reagovalo skokom cena od preko tri odsto.

IPO Saudi Aramco-a?

RIJAD - Inicijalna javna ponuda aktive (IPO) najvećeg svetskog proizvođača nafte, Saudi Aramco-a, mogla bi se organizovati bilo na domaćoj, ili svetskim berzama, rekao je Halid al Falih, čelnik saudijskog državnog kolosa televiziji *Al-Arabiya*. Vest o mogućnosti prodaja akcija Aramcoa, kao dela procesa privatizacije tog kolosa, obelodanio je ranije ovog meseca u intervjuu časopisu *The Economist*, saudijski princ Mohamed bin Salman.

Libija posle Gadafija izgubila 60 mlrd \$ na neproizvedenoj nafti

TRIPOLI - Libija je izgubila 60 milijardi dolara zbog nemogućnosti da iskoristi pune proizvodne i izvozne kapacitete za svoju naftu, procenjuje tamošnja Nacionalna naftna korporacija.

Libijska proizvodnja je sada na nivou od nekih 362.000 barela na dan, daleko ispod 1,6 miliona bbl/d koliko je ta zemlja proizvodila pod komandom vlade Moamera el Gadafija.

OilPrice.com.

Prvi tovar američke izvozne nafte stigao posle 4 decenije u Evropu

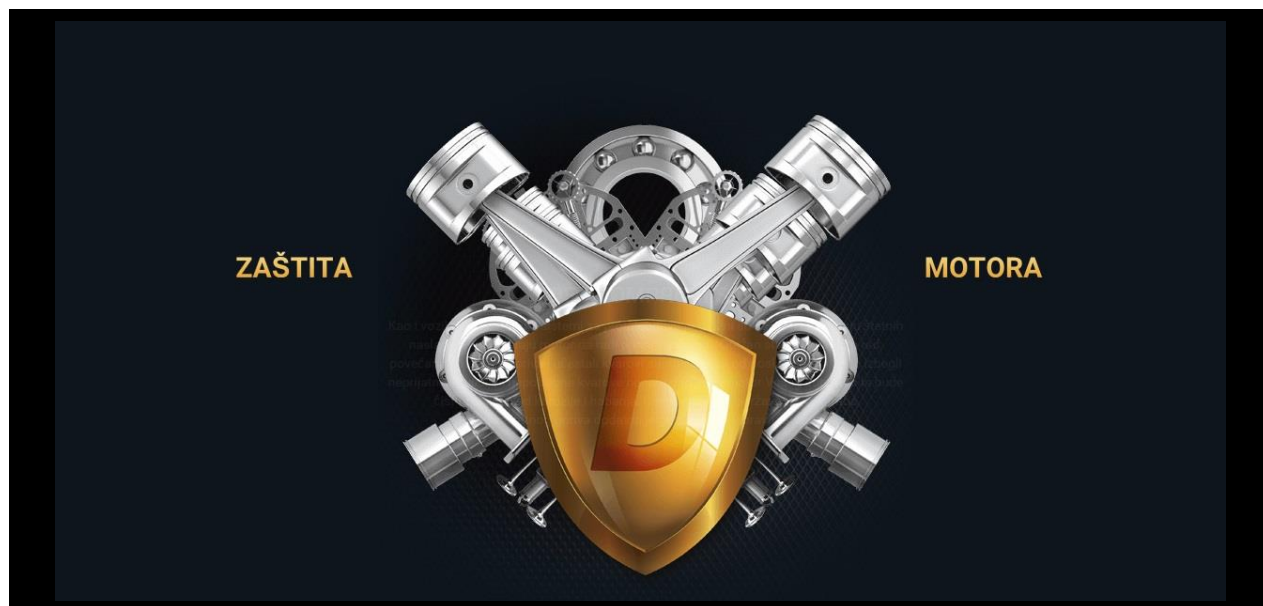
MARSEJ - Prvi tanker sa američkom sirovom naftom stigao je posle prekida od četiri decenije u Evropu, uplovivši u sredi predveče u francusku luku Marsej, pošto je pre tri nedelje isplovio iz Teksasa, piše *Financial Times*. Kupac mešavine

ekstra lake nafte koju je proizveo ConocoPhillips iz naftnih škriljaca formacije Eagle Ford u Teksasu, je švajcarska trgovačka kompanija Vitol.

Grčka prva u Evropi obnovila ugovor o uvozu iranske nafte

ATINA, TEHERAN - Grčka je sklopila ugovor sa iranskom nacionalnom kompanijom NIOC o obnavljanju uvoza sirove nafte iz te zemlje, u količinama potrebnim da zadovolje četvrtinu potreba te evropske države. Radi se ujedno o prvom takvom ugovoru koji je neka evropska država sklopila posle podizanja sankcija Iranu.

JANUAR 2016 - GAS

Ukrajina ne uvozi gas iz Rusije - cena iz EU povoljnija

KIJEV - Premijer Ukrajine Arsenij Jacenjuk rekao 11. januara je da je njegova zemlja prekinula uvoz gasa iz

Rusije, jer ga po boljim uslovima kupuje u Evropskoj uniji. *Sputnik.*

Zaokret Italije: Od protivnika do pobornika projekta Severni tok 2

RIM - Italijanska vlada je zatražila da učestvuje u projektu gasovoda Severni tok 2, a zahtev je objavljen par dana posle razgovora premijera Matea Rencija i ruskog predsednika Vladimira Putina. Do kraja prošle godine Italija je bila jedna od najvećih protivnica ovog projekta, uz argument da Brisel nema razloga da ga odobri, ako je prethodno pod njegovim pritiskom Moskva odustala od projekta Južni tok, u kome je jedan od partnera bio Eni.

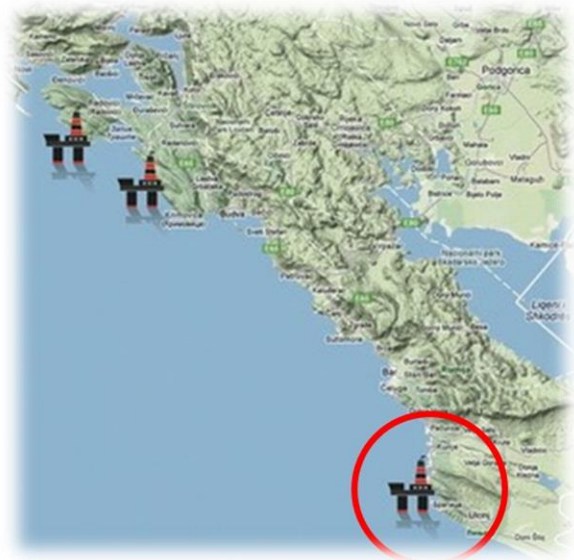
JANUAR 2016 - REGION

Borisov predstavio "Balkan" - projekat gasnog čvorišta u Bugarskoj

SOFIJA - Bugarski premijer Bojko Borisov predstavio je u (13. januara) planove novog projekata za dopremanje gasa od Rusije do Evrope, zaobilazeći teritoriju Ukrajine. "Južni tok je istorija. Ono što je sada na agendi je centar za distribuciju gasa "Balkan", izjavio je Borisov u obraćanju parlamentu u Sofiji, prenosi agencija AFP. Borisov je rekao i da bi Rusija mogla pristati na izgradnju makar podvodnog dela obustavljenog gasovoda Južni tok, kapaciteta 20 milijardi kubnih metara. Prema prvobitnim planovima, distributivni centar "Balkan" bi, pored ruskog gasa, trebalo da dobija i azerbejdžanski gas iz projektovanog gasovoda TANAP. Prema njegovim rečima, Bugarska će pokušati da ovaj projekat učini "prioritetom Evropske komisije". Borisov je dodao da je "veoma optimističan" u vezi sa implementacijom tog projekta.

Eni i Novatek traže naftu kod Ulcinja

PODGORICA - Prvorangirani na tenderu za istraživanje nafte i gasa u crnogorskom podmorju je konzorcijum Eni-Novatek, ocenila je komisija Ministarstva ekonomije Crne Gore. Na javni poziv za dodelu ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika prijavili su se još dva konzorcijuma, grčko-engleski Energy oil i Mediteranean limited i američko-austrijski Marathon oil i OMV. Na tenderu je ponuđeno 13 blokova, a četiri za koja je odabran Eni i Novatek nalaze se u moru od obala Ulcinja. *Dan*

LUKOIL "ECTO Diesel".
Navikni se da budeš snažniji.

PORSCHE

PREPORUČUJE

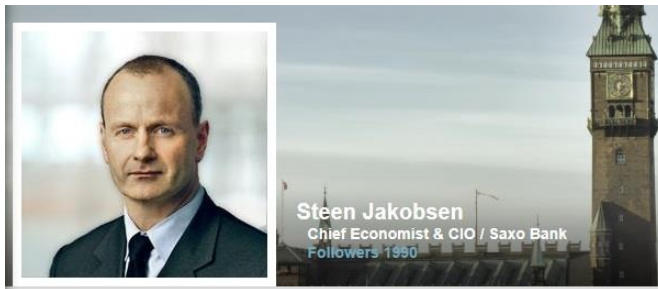

IEA: Tržište nafte ostaće prezasićeno do 2018. godine

HJUSTON - Postojeća prezasićenost globalnog tržišta ponudom nafte počće da se smanjuje tek 2018. godine, stoji u novim projekcijama koje je na ovonedeljnoj IHS CERAWEEK konferenciji u Hjustonu objavila Međunarodna agencija za energiju (IEA). Situacija koja se smatra osnovnim uzrokom zadržavanja cena nafte na niskom nivou, neće se promeniti ni sa očekivanim ostrim padom proizvodnje te sirovine iz naftnih škriljaca u SAD, niti ako OPEC i Rusija postignu dogovor o zamrzavanju proizvodnje, prenosi u ponedeljak *Wall Street Journal*.

Saxo Bank: Nafta će sa 20 na 40-50 dolara

KOPENHAGEN - Nafta će polako ići na 40 do 50 dolara za barel, ali ne pre nego što dođemo do najniže moguće vrednosti od oko 20-22 dolara za barel. U tom trenutku počće rasprodaja pozicija, zavladaće pesimizam, a već smo mnogo bliže tom trenutku nego

što smo bili početkom godine, smatra Steen Jakobsen, glavni ekonomista Saxo Banke

Fitch srezao prognoze za cene nafte

LONDON - Rejting agencija Fitch snizila je raniju prognozu cene nafte za 22 odsto, sa 45 na 34 dolara za barel - zbog „sve veće verovatnoće da oporavka cena neće biti u ovoj godini.“

"Smanjenje se dujuje kombinaciji rasta zaliha zbog blage zime, veće januarske proizvodnje od očekivane unutar OPEC i sve očiglednijim znacima da će globalni ekonomski rast u ovoj godini biti slabiji nego što se ranije prognoziralo", naveli su iz Fitch-a. To upućuje na zaključak da će viška ponude biti i u drugoj polovini 2016, čak i ako se smanji sadašnji nivo isporuka, i da će se tržište verovatno uravnotežiti tek 2017. godine.

Zamrzavanje proizvodnje - ima smisla samo kao prvi korak

DOHA – Tri članice OPEC, Saudijska Arabija, Katar i Venecuela, kao i Rusija spremne su da zamrznju proizvodnju nafte na nivou iz januara, saopšteno je 16. februara posle sastanaka resornih ministara ove četiri države u Dohi. Odluka predstavlja plan, koji će biti realizovan kada i ako ga prihvati Iran, pa onda ostale OPEC i ključne ne-OPEC zemlje.

Ministri Ali al Naimi, levo, Saleh al Sada, sredina i Aleksander Novak, desno, posle sastanka u Dohi

Al Naimi ne očekuje rez proizvodnje

HJUSTON - „Što se tiče dogovora o smanjenju proizvodnje nafte, to se neće dogoditi,“ rekao je 22. februara ministar nafte Saudijske Arabije Ali al Naimi, stavio je do znanja Al Naimi i dodao da očekuje da „većina zemalja“ podrži predlog zamrzavanja proizvodnje, „možda već na sastanku u martu“. Rezanje proizvodnje značilo bi da proizvođači sa niskim troškovima, poput Saudijske Arabije, subvencionišu one sa visokim troškovima, rekao je on očigledno aludirajući na američku proizvodnju iz naftnih škriljaca. **Bloomberg, Reuters**

... Iran: *Malo morgen, pa videćemo*

TEHERAN - Iran je najpre (16. feb.) odbio predlog zamrzavanja proizvodnje nafte, ali je dan kasnije reakcija bila mekša.

Ministar Bijan Zanganeh je međutim u sredu, posle sastanka sa kolegama iz Venecuele, Iraka i Katara dao diplomatski odgovor da Teheran „podržava napore OPEC da zadrži cene stabilnim“.

Sečin: Kažite vi meni - ko će da seče?

LONDON - „Rosnjeft radi na očuvanju tradicionalnih tržišta i snabdevaće ih naftom u okviru konkurentne bitke“, citira Bloomberg reči čelnika ruskog naftnog kolosa Igora Sečina sa jednog skupa održanog 17. februara u Londonu. On je upitao učesnike konferencije: „Kažite vi meni, ko bi trebalo da reže proizvodnju? Hoće li to uraditi Iran ... Meksiko ... Brazil? Ko će da seče“.

Informacije o
carinskim
propisima

Informacije o
porezima

Izrada
biznis
planova

Pomoć oko
projekata
za EU

Pravna pomoć
i ljudski
resursi

Pomoć
prilikom
izvoza

Podrška u
traženju poslovnih
partnera

Istraživanje
stranih
tržišta

Pomoć
pri pokretanju
biznisa

Kako da pokrenem sopstveni posao?

Pozovite nas
011/33 00 910

**NOVA KOMORA. NOVE USLUGE.
ZA SMART BIZNIS**

BP: Nema brige za tržište fosilnih goriva do 2035.

LONDON - Ovogodišnje izdanje **BP Energy Outlook to 2035**, objavljeno u sredu, vidi rast potrošnje energije između 2014. i 2035. godine od 34%, ili korakom od

1,4% godišnje. Pri tom će udeo čistijih goriva u energetsom miksu rasti brže od najpriljavijih fosilnih izvora energije. BP tako ocenjuje da će prirodni gas među fosilnim gorivima najbrže da raste, odnosno stopom od 1,8% godišnje, dok će potrošnja nafte istovremeno da se uvećava konstantno, ali ritmom od 0,9%. BP-ova analitička služba smatra da će fosilna goriva u svakom slučaju ostati dominantan izvor energije do 2035. godine. Globalna ponuda tečnih goriva će se uvećati za bezmalo 19 miliona barela na dan do 2035., prevođena većim udelom ne-OPEC zemalja, posebno američke nafte iz uljanih škriljaca. OPEC će zadržati udeo od oko 40% na tržištu nafte, navodi se u pregledu.

Ruska vlada najavila nove poreze naftnim kompanijama

MOSKVA - Ruske naftne kompanije moraće ubuduće da plaćaju veće poreze na neka svoja polja u sklopu reformi koje je pripremila rusko ministarstvo finansija, potvrdili su agenciji **Reuters** upućeni izvori. Glavna mera biće dodatni porez zasnovan na profitu pored onih koji su sada u primjeni: porez na vađenje minerala (MET) i carina na izvoz nafte. Porezi MET i carine na izvoz nafte i naftnih proizvoda u 2014. godini su ulili u ruski budžet 6.600 milijardi rubalja (87 milijardi dolara), odnosno 46 odsto ukupnih prihoda.

Shell finalizovao kupovinu BG Grupe

LONDON – Mega posao kupovine britanskog proizvođača gasa BG Grupe, za šta je naftni kolos Royal Dutch Shell izdvojio 53 milijarde dolara, finalizovan je na 15. februara. Preuzimanjem nastaje, pored ostalog, najveći na svetu trgovac utečnjem prirodnim gasom (LNG), što je bio i ključni razlog da se Shell odluči za jedno od najvećih preuzimanja u novijoj istoriji naftne privrede. Shell je u 2014. godini kupio LNG poslove od španskog Repsola, podseća **Reuters**. “Bićemo u mogućnosti da oblikujemo jednostavniju, pouzdaniju i konkurentniju kompaniju, usmerenu na našu stručnost u poslovima u dubokim vodama i u LNG-u”, rekao je glavni izvršni direktor Shell-a, Ben Van Beurden

Doneta odluka o privatizaciji Rosnjefta - ministar

MOSKVA - Doneta je odluka o privatizaciji Rosnjefta, a sav prihod od privatizacije bi će stavljen u ruski federalni budžet, kazao je 19. februara ruski ministar privrede Aleksej Uljukajev. Formalno, prodaju dela državnog udela u Rosnjeftu odradi će Rosneftegaz pa će prihodi od transakcije biti stavljeni u budžet kao dividenda te državne firme.

Ruska vlada najavila nove poreze naftnim kompanijama

MOSKVA - Ruske naftne kompanije moraće ubuduće da plaćaju veće poreze na neka svoja polja u sklopu reformi koje je pripremila rusko ministarstvo finansija, potvrdili su agenciji *Reuters* upućeni izvori. Glavna mera biće dodatni porez zasnovan na profitu pored onih koji su sada u primjeni: porez na vađenje minerala (MET) i carina na izvoz nafte. Porezi MET i carine na izvoz nafte i naftnih proizvoda u 2014. godini su ulili u ruski budžet 6.600 milijardi rubalja (87 milijardi dolara), odnosno 46 odsto ukupnih prihoda.

Lukoil prodao pumpe u Litvaniji, Letoniji i Poljskoj

MOSKVA - Ruski Lukoil potpisao je s austrijskom kompanijom AMIC Energy Management ugovor o prodaji oko 240 svojih benzinskih stanica u Litvaniji, Letoniji i Poljskoj. Kako je saopšteno iz Lukoila, odluka o prodaji stanica deo je strategije ruske kompanije da optimizira maloprodajnu mrežu u Istočnoj Evropi.

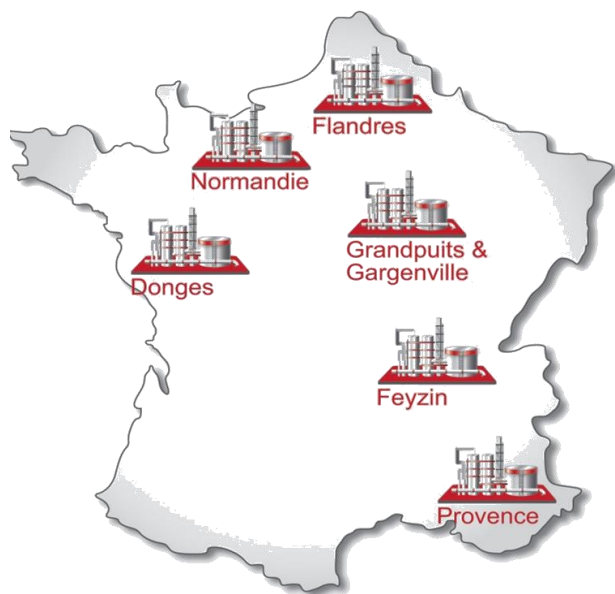
Poslovanje Business Web Portal Portal za početak Vašeg poslovnog dana	IZVOZNO UVOZNA DOKUMENTA 011 32 27 596 011 33 04 527 izvozadokumenta@pks.rs	МОДЕРНИЗАЦИЈА КОМОРСКОГ СИСТЕМА ČLANSTVO U PKS
--	---	---

Al Naimi: Preživeće ekonomični

HJUSTON – Ministar nafte Saudijske Arabije stavio je u utorak do znanja da njegova zemlja, osim eventualnog zamrzavanja proizvodnje, neće učiniti ništa radikalno da promeni sadašnju situaciju na tržištu, već će – kako je rekao – preživeti sposobni, dok će neefikasni, neekonomični proizvođači morati da odu

The cover of the magazine 'NEDELJA' (Sunday) is shown. At the top, there is a globe icon with the word 'OIL' and a small globe icon with a drop of oil. The title 'NEDELJA' is in large white letters on a dark background. Below the title, it says '28 FEB 2015 98,216' and 'DEO PUBLIKACIJE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE'. The main headline is 'ISCRPLJIVANJE' in large red letters, followed by the sub-headline 'Hoće li ko na nogama dočekati kraj naftnog rata?' in smaller red letters. At the bottom of the cover is a photograph of a bulldog lying on its back with its paws up.

Čelnik Totala: Rafinerije ponovo čekaju teška vremena

LONDON – Evropske rafinerije, posle perioda „debelih“ marži izazvanih padom cena nafte, čeka povratak na teška vremena zbog prevelikog korišćenja kapaciteta, upozorio je čelnik francuskog Totala. **Reuters** citira deo govora Patrick-a Pouyanne-a na februarskoj IP nedelji u Londonu da postoji i rizik da sektor prerade, zbog dobrih zarada, odlaže mere racionalizacije. Total se striktno drži plana usvojenog 2012. da do 2016. godine smanji kapacitete prerade za 20 odsto, rekao je Pouyanne. Prema njemu, loša vremena za rafinerije će se neminovno vratiti zbog prevelike proizvodnje i ponude goriva, posebno dizela.

FEBRUAR 2016 - GAS

Exxon i OMV pronašli polje od 100 mlrd.m3 gasa u Rumuniji

BUKUREŠT - Američki ExxonMobil i rumunska podfirma austrijskog OMV-a, OMV Petrom završili su prvu fazu istraživačkih radova vrednih 1,3 mlrd. evra na koncesijama u rumunskim vodama Crnog morala, a rezultati sa sedam bušotina upućuju na postojanje polja s više od 100 milijardi kubnih metara prirodnog gasa, , javlja rumunski portal **'Nine o' Clock'**.

Aleksej Miller još pet godina direktor Gasproma

MOSKVA - Predsednik Upravnog odbora Gasproma Aleksej Miller reizabran je, jednoglasnom odlukom

odbora direktora, na tu funkciju za novi petogodišnji mandat, počev od 1. juna ove godine, saopšteno je 16. februara iz ruske kompanije, prenosi **Tass**.

Gasprom planira isporuke gasa Grčkoj i Italiji preko Crnog mora

MOSKVA - Gasprom je u središtu saopštio da je potpisao u Rimu memorandum o razumevanju sa italijanskom kompanijom Edison i grčkom DEPA o isporukama gasa u Grčku „preko trećih zemalja“ i iz Grčke u Italiju „putem organizovanja južne rute transporta ruskog gasa u Evropu“. „Sporazum (MoU) odražava interes zemalja duž rute isporuka prirodnog gasa, iz Rusije, ispod Crnog mora, preko trećih zemalja do Grčke i iz Grčke do Italije“, navodi se u saopštenju.

FEBRUAR 2016 - REGION

Mol otpisuje poslove u Severnom moru - akcenat na Mađarskoj i Hrvatskoj

BUDIMPEŠTA - Mol planira da smanji investicije i više se usmeri na poslove u Mađarskoj i Hrvatskoj, gde i posle pada cena nafte može dobro da posluje, kazao je Berislav Gašo, direktor zadužen za istraživanje i proizvodnju, u intervjuu za **Bloomberg**. On je rekao da su se poslovi u norveškim i britanskim vodama Severnog mora pokazali neisplativi pri ceni nafte od 30 dolara.

Nafta ide na preradu u Mađarsku umesto u sisačku Rafineriju

SISAK - Predstavnici sindikata „Nova solidarnost“ upozorili su na posledice izvoza hrvatske nafte na preradu u Mađarsku, u vreme kada sisačka rafinerija radi s 30 odsto kapaciteta. Kako su naglasili, rafinerije su svuda u svetu danas kompenzator gubitaka u proizvodnji nafte osim u Ini. Takođe su upozorili da se početkom mirovne konferencije o Siriji, otvara mogućnost prisvajanja od strane MOL-a, naftnih polja Ine u Siriji, koja su procenjena na 20 milijardi dolara. **Hina**

nova
solidarnost

rafinerija radi s 30 odsto kapaciteta. Kako su naglasili, rafinerije su svuda

Uvek sa Vama MOL

KVALITET O KOM SE PRIČA www.intermol.rs

Novak: Imamo „kritičnu masu“

NUJORK, MOSKVA - Tržište je odmah 1. marta reagovalo rastom cena nafte na dvomesečni maksimum, posle izjave ruskog ministra energije da postoji „kritična masa“ zemalja izvoznica nafte koje su spremne da zamrznju proizvodnju. Aleksandar Novak je rekao novinarima da su za zamrzavanje proizvodnje spremne nacije koje pokrivaju bezmalo 75% ukupne proizvodnje nafte zemalja izvoznica te sirovine. *Reuters*

Impresivni Gasprom njeft u 2015

MOSKVA - Gasprom njeft je objavio da je povećao proizvodnju nafte i gasa u 2015 za 21,3 odsto, što je i daleko najbolji rezultat među konkurentima u ovom sektoru ruske privrede. Iz kompanije je takođe saopšteno da planira da, iz polja u Rusiji, poveća proizvodnju sirove nafte za 33 odsto do 2025. *OilPrice.com*

Putinov izaslanik: Samo smanjenje proizvodnje vodi naftu na 60\$

BAKU – Specijalni izaslanik ruskog predsednika Putina za pitanja saradnje sa Forumom zemalja izvoznica gasa, Viktor Zubkov rekao je u 11. marta da OPEC i druge zemlje moraju da razmisle o smanjenju proizvodnje nafte, a ne njenom

zamrzavanju. „Jedino u tom slučaju cena nafte može da premaši 60 dolara“, rekao je Zubkov na marginama gasnog skupa u Bakuu *APA*

Neto ino aktiva Saudijske Arabije ispod 600 mlrd.\$

RIJAD - Neto inostrana aktiva (NFA - Net foreign assets) u vlasništvu saudijske centralne banke pala je ispod granice od 600 milijardi dolara u januaru prvi put od jula 2012. godine, prenosi Bloomberg. Inače, NFA Saudijske Arabije, prvenstveno njene devizne rezerve, su ukupno umanjene za 115 milijardi dolara u 2015. godini.

Rijad traži zajam da popuni budžet

RIJAD – Saudijska Arabija je zatražila od poverilaca da joj saopšte uslove za pozajmicu od šest do osam milijardi dolara radi popunjavanja rupe u budžetu, što bi bio pri značajniji kredit koji ova monarhija podiže u inostranstvu u poslednjih više od deset godina, saznaje 12. marta *Reuters* iz upućenih izvora.

Manipulisanje tržišta nafte fenomenom “nestalih barela”

LONDON - Naftni ekspert *Reutersa* John Kemp bavi se 9. marta bizarnim podatkom da postoji rupa od 550 miliona barela proizvedenih u protekle dve godine, koji nisu evidentirani ni u potrošnji, niti u bilo kojim strateškim, ili komercijalnim skladištima. Naime, prema podacima IEA, dnevno je u 2014. proizvodnja bila veća od potrošnje za 0,9 miliona barela na dan (mbd) a tokom 2015. za 2 mbd. Od tih ukupno milijardu barela viška proizvodnje, 420 miliona je uskladišteno na kopnu u zemljama članicama OECD. Dodatnih 75 miliona barela se procenjuje da je uskladišteno na otvorenom moru, ili je bilo u tranzitu negde između polja i rafinerija. Tako dolazimo do 550 miliona „nestalih barela“ koji su navodno proizvedeni, ali nema ni u jednoj statistici poslednjeg Izveštaja o tržištu nafte IEA ("Oil Market Report", IEA, Feb. 2016). Kemp postavlja pitanje - šta se desilo sa nestalim barelima - jer bi njihovo aktiviranje moglo bitno uticati na blokiranje oporavka cena ove sirovine.

MART 2016 - GAS

Evropskoj uniji nisu potrebni novi gasovodi - studija

LONDON - Glavnina planirane gasovoda i LNG terminala u Evropskoj uniji uopšte nije potrebna, stoji u Izveštaju koji zaključuje da EU može da uštedi 11,4 milijarde evra odustajući od bespotrebne gradnje novih kapaciteta koji će biti mrtvi kapital znatno pre isteka životnog veka. U izveštaju konsultanata

CLIMACT

Artelys i Climact, stoji da je više nego dovoljno postojeće infrastrukture za suočavanje s ekstremnim poremećajima u snabdevanju gasom, jer se koristi tek polovina postojećih kapaciteta. U EU se trenutno koristi tek prosečno 32% postojećih LNG terminala i 58% gasovoda.

Chevron počeo proizvodnju iz mega LNG projekta Gorgon

SINGAPUR - Američki Chevron odlučio je ipak da krene početkom marta sa proizvodnjom iz 54 milijarde dolara skupog projekta Gorgon LNG u Australiji, što su mnogi analitičari smatrali krajnje rizičnim u svetlu erodiranih prihoda naftaša i trenutno viška ponude ovog ultrarashlađenog prirodnog gasa *Reutersa*, međutim, piše da Chevron očigledno ide na strategiju zauzimanja pozicija na energetski zavisnim tržištima u Aziji, gde odlazi 70 odsto globalne potrošnje LNG-a.

ПОСВЕЋЕНИ ЧИСТОЈ ЕНЕРГИЈИ

MART 2016 - REGION

Hrvatska Vlada i SAD predlažu plutajući LNG terminal u Jadranu

ZAGREB - Američki izaslanik za pitanja energetike, Amos Hochstein i predstavnici Vlade Hrvatske, dogovorili su se da bi izgradnja plutajućeg LNG terminala bila -- kako je saopšteno - „prelazno i osetno jeftinije“ rešenje do izgradnje kopnenog terminala većeg kapaciteta predviđenog da bude na ostrvu Krk. Osnovni problem projekta LNG Krk je nepostojanje finansijske konstrukcije, odnosno nalaženje investitora spremnih da uđu u ovaj finansijski rizičan posao, iako je terminal uvršten u listu projekata od opšteg interesa EU.

Za trećinu smanjen interes za nabavku gasa preko LNG Krk

ZAGREB – Hrvatski Plinacro je objavio podatke na osnovu kojih se vidi da je od prošle godine do sada broj zainteresovanih za nabavku prirodnog gasa preko LNG terminala na Krku, smanjen za trećinu!

APRIL 2016 - NAFTA

Potrošnja nafte nadmašiće otvaranje novih izvora već u 2016?

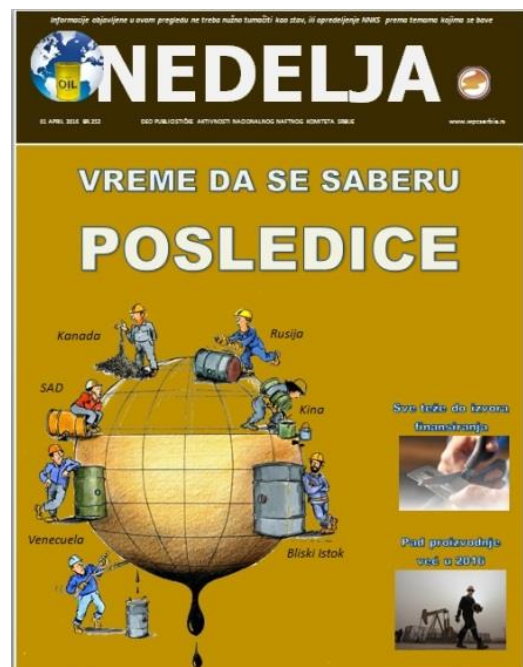
RYSTAD ENERGY
POTROŠNJA NAFTI

tržište svega dodatnih tri mbd.

OSLO - Brzina kojom se iscrpljuju stara naftna polja bi pre kraja 2016., trebalo da nadmaši otvaranje novih izvora, što pojedini analitičari smatraju momentom kada bi se tržište moglo suočiti sa novom eksplozijom cena ključne svetske energetske sirovine. Eksperti Rystad Energy su izračunali da će već u ovoj godini postojeća polja izgubiti oko 3,3 mbd, dok će novootvorena izbaciti na

Najveći naftaši gube rezerve nafte

NJUJORK - Najveće svetske naftne kompanije smanjuju svoje rezerve neproizvedene nafte brzinom koja nije viđena u poslednjih deset godina, piše u nedelju *The Wall Street Journal*. Pozivajući se na korporativne izveštaje, list piše da je ExxonMobil popunio novim rezervama tokom prošle godine samo 67% nafte i gasa proizvedenih u 2015. BP i Statoil tek 61%, odnosno 55%, dok Shell nije otkrio ni jedan novi depozit nafte i gasa u prošloj godini. Jedino su Chevron, Eni i Total tokom 2015. otkrili više rezervi nego što su proizveli.

Bankari izbegavaju nekada omiljene naftne kompanije

LONDON - Pre par godina, kada je cena nafte iznosila oko 100\$, bankari su sedeli u čekaonicama direktora naftnih kompanija, nudeći milijarde dolara zajmova radi finansiranja novih poslova istraživanja i proizvodnje nafte. Sa padom cena nafte na 30 do 40 dolara, situacija se iz korena promenila i danas se naftne kompanije nalaze na mukama da dobiju kredite za refinansiranje dugovanja koja su narasla u poslednjoj deceniji (izuzimajući državne kompanije) na bezmalo 550 milijardi dolara (zaključno sa 2015.), prenosi 1. aprila **Wall Street Journal** podatke konsultantske firme Wood Mackenzie.

Dugoročna strategija Saudijske Arabije - goriva, na račun sirove nafte?

RIJAD - Saudijska Arabija je tokom protekle tri godine izgubila deo tržišta u više od pola najvažnijih zemalja uvoznica njene nafte, iako je u međuvremenu podigla proizvodnju do rekordnih nivoa. Najveći svetski izvoznik nafte izgubio je između 2013. i 2015. oslonac kod devet od 15 glavnih klijenata u svetu, uključujući tu Kinu i SAD, objavljuje 1. aprila **Financial Times**. List ukazuje, međutim, na novu strategiju saudijskog državnog naftnog kolosa da kupovinom rafinerija u

svetu obezbeđuje sebi dugoročno tržište za sirovu naftu. Okretanje Saudi Aramco-a uravnoteženijem poslovnom modelu je posledica politike prestolonaslednika Mohamada bin Salmana, moćnog sina kralja Salmana bin Abdul Aziza.

Princ Mohamed bin Salman

iznenadio je mnoge brzinom sa kojom je izrastao u najuticajnijiu ličnost ove monarhije, posle svog oca, kralja Salmana. Sin kralja Salmana i njegove treće supruge Fahde bin Falah, MbS - kako ga skraćeno imenuju u diplomatskim krugovima Rijada - postao je sa samo 30 godina života u zemlji gde tradicionalno rukovode šefovi režima u starosti 70 do 80 godina, ministar odbrane, ekonomski car, čelnik kraljevskog suda i vrhovni gospodar spoljne i naftne politike te zemlje.

Odobreno poravnanje BP-a i žrtava izlivanja nafte u Meksičkom zalivu

NJU ORLEANS - Federalni sudija u Nju Orleansu dao je 4.aprila finalno odobrenje za nekih 20 milijardi dolara tešku nagodbu kojom se posle više godina stavlja tačka na parnicu vezanu za odštetne tužbe žrtava katastrofalnog izlivanja nafte 2010. godine iz izvora kompanije BP u Meksičkom zalivu.

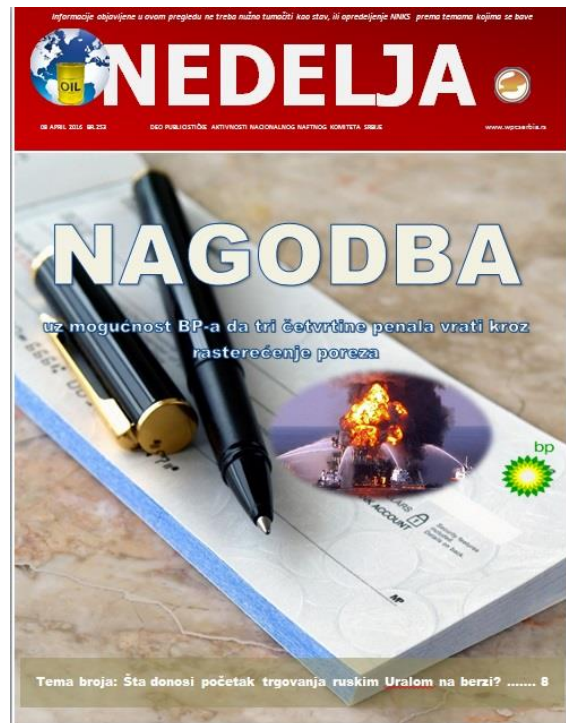
Propao italijanski referendum o offshore istraživanju

RIM - Italijanski referendum čiji je cilj bio zaustavljanje offshore industrije nafte i gasa u neposrednoj blizini obale održan 17.aprila, propao je zbog nedovoljnog (svega 30%) odaziva birača. To je olakšanje za premijera Mattea Renzija, koji je pozvao glasače da ne izlaze na referendum, ocenivši ga štetnim za privredu. Referendumsko pitanje bilo je treba li vlada da zaustavi izdavanje dozvola za offshore bušenje tj. istraživanje nalazišta nafte i gasa na moru, u području do 22 kilometara od obale.

Schlumberger: Tradicionalni model poslovanja servisnog sektora se raspao

NJUJORK - Prvi čovek najveće svetske naftne servisne kompanije kaže da se tradicionalni model poslovanja tih firmi raspao i jedini izlaz je potpuno preispitivanje načina budućeg poslovanja ovog sektora. Kompanije zadužene za pružanje usluga u oblasti proizvodnje nafte (OFS) su bile izuzetno uspešne u poslednjoj deceniji, ali su od prošle godine pale u apsolutni sunovrat, sa masovnim odustajanjima, otkazivanjima ili odlaganjima investicija u upstream sektor.

Paal Kibsgaard, CEO Schlumbergera, kaže da se OFS i E&P kompanije moraju približiti jedni drugima. E&P firme koje istovremeno pokušavaju da vode posao i nadgledaju razvoj novih bušotina, biće verovatno loši menadžeri uloženi dolara svojih akcionara, kaže Kibsgaard i zato predlaže model zasnovan na većoj saradnji između ta dva sektora naftne proizvodne privrede. OilPrice.com

Neodrživa politika dividendi

OSLO, NJUJORK - Energetske kompanije imaju neodrživu politiku dividendi, upozorio je u utorak čelnik investicionog fonda Oslo Asset Management, Harald Otterhaug u razgovoru za **CNBC**.

Naime, uprkos srezanoj ceni nafte od 2014. godine na ovamo, naftne kompanije tvrdoglavo se drže nivoa dividendi iz boljih godina i radije se odlučuje na rezanje investicija nego za isplate svojim investitorima. Poslednji primer je britanski BP koji je uprkos padu dobiti od 80 odsto, zadržao dividendu na istom nivou od deset centi po akciji. Četiri od svakih pet kompanija su zadržale, ili čak povećale dividende u 2015. godini, pokazuju podaci Istraživačkog centra za upravljanje energijom (Research Centre for Energy Management) iz Londona.

Saudi Aramco se transformiše u holding

RIJAD - Princ Mohamed bin Salman, nepisani novi kreator saudijske naftne politike, obelodanio je da će državni kolos Saudi Aramco biti transformisan u holding kompaniju. U intervjuu za **Al Arabiya** TV mrežu iz Dubaija, drugi naslednik saudijske krune, rekao je da će kompanija imati javno izlistane podružnice. Najava dolazi u sklopu postepenog otkrivanja sadržaja saudijskog programa Saudi Vision 2030, koji je, po zamisli 30-godišnjeg sina kralja Salmana, kabinet ove petro-monarhije usvojio u ponedeljak, 25. aprila.

APRIL 2016 - GAS

Berlin objasnio zašto podržava Severni tok 2

BERLIN - Vlada Nemačke odgovorila je na zahtev partije Levih da iznese stav Savezne vlade o projektu rusko-nemačkog gasovoda Severni tok 2 stavom da podržava njegovu izgradnju, „jer je reč o isključivo komercijalnom“ poslu, objavio je ove nedelje ruski portal **Sputnik News**. Vlada navodi da će izgradnja nove cevi gasovoda Severni tok pomoći nemačkim preduzetnicima, ojačati energetska sigurnost Nemačke i EU i doprineti diversifikaciji snabdevanja gasom.

Gasprom menja cenovne formule za ključne evropske kupce?

MOSKVA - Moskovski **Kommersant** prenosi informaciju dobijenu „iz izvora“ da je Gasprom promenio formulu određivanja cena prirodnog gasa sa svojim evropskim partnerima, prilagođavajući tarife prema onima na spot tržištu, umesto indeksnog vezivanja za korpu naftnih proizvoda, kao do sada.

Eni i Novatek će sa dve platforme istraživati Jadran Crne Gore

PODGORICA - Predlogom ugovora za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika u podmorju Crne Gore za četiri bloka sa budućim koncesionarima Italijanskim Enijem i ruskim Novatekom predviđene su dve istražne platforme u prvoj fazi istraživanja i dve potencijalne u drugoj, od kojih će najbliža biti udaljena minimum deset kilometara od obale, saopšteno je 4.aprila novinarima.

Istorijat istraživanja nafte i gasa u Jadranu

PODGORICA - Istorijat istraživanja nafte i gasa u Crnoj Gori datira još od 1914. Godine. Iako Crna Gora još uvijek nije valorizovala taj potencijal, gotovo sve države u okruženju jesi tako da u Jadranu postoji trenutno 1.500 istražnih bušotina. Italija je izbušila 1.358 bušotina od kojih je proizvodnih oko 100 gasnih i 38 naftnih bušotina. Hrvatska je izbušila 133 istražne bušotine i trenutno ima 18 proizvodnih gasnih platformi u severnom delu Jadrana. Albanija aktivno proizvodi naftu i gas od 1960. godine, najviše na kopnu, a ima proizvodnju u Jadranskom moru u Duressi bloku. Grčka je prošle godine raspisala tender za istraživanje nafte i gasa na deset blokova koji pokrivaju njenu celu zapadnu obalu, na samom ulazu u Jadran.

Hrvatska: Ipak plutajući terminal za LNG, uz smanjeni kapacitet

ZAGREB – Hrvatska se odlučila ipak za varijantu plutajućeg LNG terminala u severnom Jadranu i namerava da ga izgradi u 2018. godini. Početni kapacitet iznosio bi oko dve milijarde kubnih metara gasa godišnje, kazao je 10. aprila za **Reuters** ministar privrede Hrvatske Tomislav Panenić.

Odlazak Al Naimija - gotovo sedam decenija naftne karijere

RIJAD - Posle 20 godina, Ali al Naimi odlazi provih dana maja sa mesta ministra nafte Saudijske Arabije, ali i čoveka koji je istovremeno dirigovao strategiju OPEC-a, uključujući i poslednju ulogu arhitekta zaokreta u cenovnoj politici kartela sredinom 2014. U prvim reakcijama nekih analitičara na - ne i neočekivanu - odluku te petro-monarhije da prošle subote smeni Al Naimija, razlog upravo tražili u bumerang-posledicama rata cena naфте, koji je počeo OPEC. Ta strategija OPEC-a jeste proizvela ono što je za mnoge analitičare bio njen cilj - da oduzme ekonomsku logiku proizvodnji sve konkurentnije američke nafte iz škripljaca i na globalnom nivou odloži velike poslove eksploatacije nekonvencionalnih ležišta nafte. U fotelju koju je Al Naimi zauzeo još 1995. seo je - opet sasvim očekivano - Halid al Falih, predsednik državnog giganta Saudi Aramco.

Naftni kolosi ulažu milijarde dolara u contango zaradu, pre nego što iščezne

LONDON - Najveće evropske naftne kompanije iskoristile su u prvom kvartalu situaciju tzv. *contango* tržišne strukture, nastalu viškom ponude nafte, pa su poduprle zarade u prva tri meseca ove godine upumpavajući u skladišta sirove nafte u vrednosti više milijardi dolara, piše **Bloomberg**, dodajući da polako počinje da bleđi prilika za ovu vrstu trgovine.

CONTANGO
OIL & GAS COMPANY

Iako su prvenstveno u javnosti prepoznati po poslovima proizvodnje i prerade nafte, kao i distribucije goriva, BP, Shell i Total su takođe najveći trgovci naftom na svetu. Obim dnevnom trgovanja naftom i derivatima nafte tri evropska kolosa odgovara potrebama ukupne potrošnje Japana, Indije, Nemačke, Francuske, Italije, Španije i Holandije, piše Bloomberg. „Poslovi trgovanja su sada za nas veoma isplativi“, navodi finansijski direktor Shell-a Simon Henry.

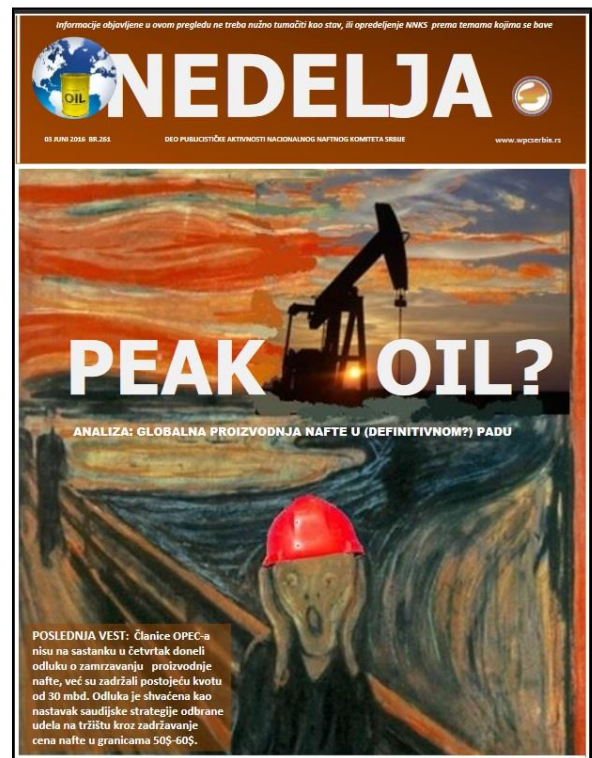

Baš me briga“ strategija Exxon-a

NJUJORK, LONDON - Iako su četiri iz Big Oil kluba najvećih naftnih kompanija koje su u maju saopštile rezultate poslovanja u prvom kvartalu, prošle bolje od očekivanja zahvaljujući poslovima u njihovim *downstream* sektorima, podaci pokazuju da se i dalje osetno zadužuju kako bi finansirali kapitalna ulaganja i isplate dividendi na kojima su i izgradili svoju reputaciju, komentariše portal seekingalpha.com. Dakle, ne iz stvorenih slobodnih novčanih tokova, već „tuđim“ parama. Kombinovana slobodni novčani tokovi za poslednja četiri kvartala iznose negativnih 39 milijardi dolara, piše analitičar portala. Mada, po tržišnoj kapitalizaciji najveća svetska naftna kompanija, ExxonMobil nije najgora od pomenuta četiri majorsa, američkom kolosu je S&P krajem aprila smanjio prvi put istorijski perfektan rejting od maksimalnih tri A. Kompanija je, na svoj arogantan način, odgovorila povećanjem dividende i u prošlonedeljnom finansijskom izveštaju za prvi kvartal nije ni pomenula promenu svog rejtinga.

Globalna proizvodnja nafte u (definitivnom?) padu

NJUJORK - Portal Seeking Alpha objavljuje krajem maja analizu čiji je zaključak da je proizvodnja nafte u svetu u padu i da će se taj trend nastaviti, uprkos rastu outputa u Rusiji i vraćanju iranske nafte na globalnu scenu. Američka Energetska informativna agencija (EIA) je objavila najnovije podatke o proizvodnji nafte i kondenzata (C+C) u svetu, prema kojima je vrhunac outputa od 80,63 miliona barela na dan zabeležen u novembru 2015. Poslednji podaci od februara ove godine pokazuju proizvodnju C+C od 79,65 mbd, odnosno 977.000 barela dnevno manje. Pažnju privlači smer u nekoliko zemalja. Kina je - prema podacima nacionalne statističke službe te zemlje - u aprilu ove godine proizvela 4,04 mbd, što je najmanje od jula 2013. Jedino otvoreno pitanje je kojom brzinom će se taj pad nastaviti, piše analitičar portala. Meksiko je uspeo da par meseci zaustavi pad proizvodnje, ali je silazni smer sada obnovljen. Norveška je proizvela oko 3 mbd od 1996. do 2004., da bi sada ta proizvodnja bila bezmalo prepolovljena i za sada je pad zaustavljen na tom nivou. Velika Britanija je najveću proizvodnju od bezmalo 3 mbd zabeležila 1998, da bi u poslednje tri godine u proseku proizvela otprilike trećinu od toga. Trenutno održava tu proizvodnju, a pitanje je dokle, prenosi portal. „Rusija je bila istinski šoker, jer niko u toj zemlji i van nje nije očekivao da će u poslednjih par meseci proizvodnja porasti za preko 200.000 barela na dan“, prenosi Seeking Alpha.

Neutralisan uticaj prekida u snabdevanju naftom

NJUJORK - Niz podudarnih neočekivanih okolnosti u Africi (krađe nafte i sabotaze naftovoda u Nigeriji), na Bliskom istoku (poremećaj izvoza zbog političke krize u Libiji. štrajk u Kuvajtu) i u Severnoj Americi (požari u Kanadi) rezultirali su od kraja aprila do sredine maja prekidom u proizvodnji i isporuci sirove nafte na globalnom tržištu od oko 3,4 miliona barela na dan. Donedavno bi takav rez u ponudi izazvao udvostručenja cena nafte u svetu, ali su one od 28. aprila porasle za svega 7,6%, piše analitičar portala **Seeking Alpha**. Konstatacija analize je da težina koju je mali rezervni proizvodni kapacitet OPEC-a nekada imao na tržištu nafte više ne postoji. Dinamike naftnog tržišta izmenile su se zbog (1) nagomilanih komercijalnih i strateških rezervi, (2) usavršene tehnologije bušenja i (3) razvoja tržišta fjučersima, zaključuje autor analize, Robert Boslego. S druge strane, tehnologije u istraživanju i u proizvodnji nafte iz škriljnih formacija dostigle takav stepen preciznosti i efikasnosti da je osetno povećana mogućnost brzog aktiviranja tog potencijala na strani ponude. Treći faktor brzog odgovora ponudne strane na prekide u snabdevanju su rekordno nagomilane kratke pozicije u hedžinzima, kojima je umanjen rizik od posledica budućeg rasta proizvodnje.

Sa ukidanjem embarga na izvoz nafte nestala veštačka prednost za američke rafinerije

NJUJORK - Nekoliko meseci posle ukidanja zabrane Vašingtona na izvoz američke sirove nafte, postaje jasno da je jedan neočekivani sektor naftne privrede imao osetne koristi dok je embargo bio na snazi - američke rafinerije, piše specijalizovani portal **Oilprice.com**. Rafinerije su uživale u pravoj eksploziji rasta i zarada u poslednjih par godina, usled kombinacije faktora, počev od jeftine, zaštićene američke nafte i padajućih cena koje nisu u potpunosti bile reflektovane u cenama benzina. Obe te pogodnosti su sada nestale, što će se naravno odraziti i na buduće zarade rafinerija u SAD.

Samo ove godine 50 milijardi dolara u nafti kineskim bankama

LONDON - „Siromašnije“ zemlje proizvođači nafte koji su se u prošlosti zadužili sa klauzulom da otplate kredite u nafti kada je ona bila osetno skuplja, sada su suočeni sa obavezom da vrate poveriocima tri puta veće količine sirove nafte nego što su to tada računali, piše **Reuters**. Agencija dodaje da je ovo osakatilo finansije zemalja kao što su Angola, Venecuela, Nigerija i Irak, stvarajući dodatnu podelu unutar OPEC-a.

Transnafta
www.transnafta.rs

Total: Za 20 godina 20% capex-a u „čistu energiju“

PARIZ - Glavni izvršni direktor Totala, Patrick Pouyanne, rekao je za *Financial Times* da francuski naftni kolos namerava da kroz 20 godina ima petinu sredstava investiranih u „niskougljenični“ energetski sektor. Taj cilj, kaže on, „može da ima osetnu težinu, sa Totalovom aktivom vrednom nekih 130 milijardi dolara.

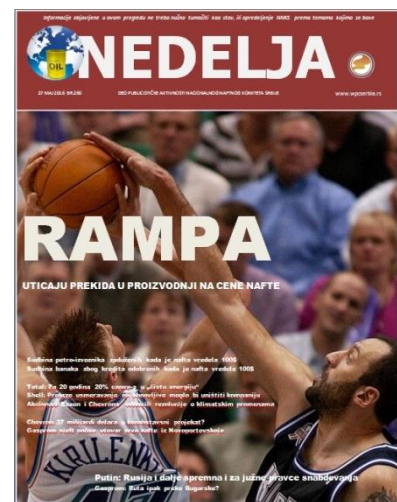
Shell: Prebrzo usmeravanje na obnovljive moglo bi uništiti kompaniju

LONDON - Ubedljivih 97 odsto akcionara Royal Dutch Shell glasalo je u utorak, na godišnjoj skupštini, protiv predloga rezolucije da taj

Exxon i Chevron : Ne rezoluciji o klimatskim promenama

HJUSTON – Akcionari Exxon Mobila i Chevrona odbacili su 18. maja predloge rezolucija kojima bi se dva majorsa obavezali ka većem usmeravanju na investicije u čistiju energiju.

anglo-holandski naftni kolos investira zaradu ostvarenu na proizvodnji i prodaji fosilnih goriva u preorijentaciju ka obnovljivim izvorima energije. Glasanju je prethodila konstatacija prvog čoveka Shell-a, Ben van Beurdena, da se kompanija ne može previše brzo preusmeriti na proizvodnju obnovljive energije, a da pri tom ne dovede u pitanje isplate dividendi, „pa čak možda i samo svoje postojanje.

MAJ 2016 - GAS

Ministarstvo: Puna liberalizacija izvoza ruskog gasa tema posle 2018.

MOSKVA - Puna liberalizacija izvoza ruskog prirodnog gasa (koju traže tamošnje naftno-gasne kompanije, konkurenti Gaspromu) možda neće biti razmatrana pre 2018. godine i u ovom trenutku je optimalno zadržati izvozne isporuke preko jednog kanala (Gasproma), rečeno je 10. maja agenciji TASS iz ministarstva privrednog razvoja u Moskvi.

Goldman Sachs veći trgovac gasom od ExxonMobil-a!

NJUJORK - Američka investiciona banka Goldman Sachs diskretno se pozicionirala, preko svoje kompanije Nexen, kao jedan od vodećih snabdevača prirodnim gasom u SAD, pretekavši u tom segmentu čak i naftne kolose Chevron i ExxonMobil, obelodanjuje *Financial Times*. Banka je prošle godine prodala bezmalo 38 milijardi kubnih metara gasa, dvaput više nego 2013. godine, što odgovara četvrtini ukupne potrošnje američkih domaćinstava.

MAJ 2016 – REGION

INA i MOL tražili odlaganje u arbitraži protiv Vlade FBiH

SARAJEVO - Predstavnici konzorcijuma INA-MOL zatražili su od Vlade FBiH odlaganje arbitraže na 90 dana na osnovu tužbe za dokapitalizaciju "Energopetrola", potvrđeno je u utorak *Avazu* iz Federalne vlade. Ovaj konzorcijum tužio je Vladu FBiH po osnovu sudskih sporova koje je preuzeo dokapitalizacijom iz marta 2006. godine, zahtevajući da tužbe koje su protiv svoje firme podneli radnici "Energopetrola" mora da nadoknadi aktuelna vlada. Reč je o potraživanju od 30 miliona evra.

JEDINI LICENCIRANI PROIZVOĐAČ NAFTNIH DERIVATA U SRBIJI U PRIVATNOM VLASNIŠTVU

www.standardgas.rs

Nova faza saudijskog rata cena nafte - meta Iran, kolateralno i Rusija

MOSKVA, RIJAD - Ruska medijska kuća *Sputnik* ocenjuje da je odluka Saudijske Arabije da početkom juna smanji cene nafte za kupce u Evropi, nastavak i intenziviranje dampinškog naftnog rata koji je Rijad počeo 2014. godine - tada ciljajući u prvom redu na odbranu tržišta od pretnje poplave američkom naftom iz škriļjaca. Ovaj najnoviji manevar cilja na Iran, ali bi takođe mogao pogoditi rusko tržište nafte u Evropi, piše Sputnik. Državni Saudi Aramco je naime najavio diskont od 35 dolarskih centi za barel za julske termine za kupce na severozapadu Evrope i diskont od 10 centi po barelu za region Mediterana. U martu su se pojavile informacije da je Teheran prodao nešto od svoje teške nafte u Evropi za 17 dolara po barelu, u vreme kada je cena na tržištu bila blizu 40 dolara!

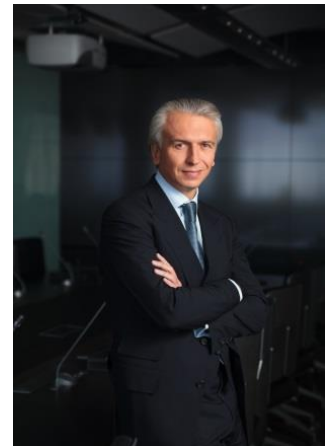
Cena benzina u Evropi pod pritiskom američkih zaliha

LONDON - Razlika između cene benzina u odnosu na cene sirove nafte u Evropi snižena je prve nedelje juna prvi put od sredine marta na ovamo, dok je rivalski dizel blago profitirao. Razlog je što rast zaliha benzina u SAD stvara pritisak na vrednost tog goriva, dok evropski dizel profitirana smanjenim isporukama konkurentskih neevropskih rafinerija na tržište Starog kontinenta. *Platts*

Djukov: Gasprom njeft ide ka 100 miliona tona u 2020

ST.PETERSBURG

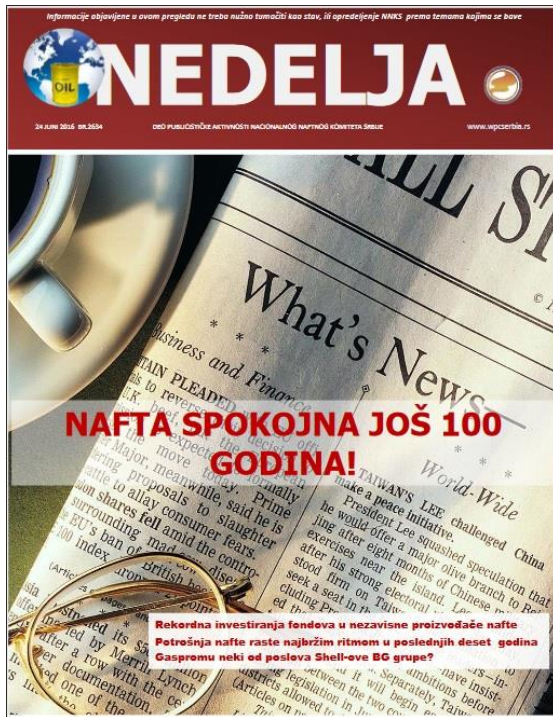
Gasprom njeft planira da za više od pet odsto poveća ove godine proizvodnju nafte i gasa - na 86 miliona tona ekvivalenta sirove nafte, rekao je generalni direktor kompanije Aleksandar Djukov. U tome će udeo nafte biti između 56 i 60 miliona tona (1,2 miliona barela na dan), rekao je on novinarima u 9. juna. *Reuters*

Rekordni neplanirani globalni poremećaji u snabdevanju naftom

VAŠINGTON - Neplanirani poremećaji u snabdevanju globalnog tržišta naftom iznosili su u maju ove godine preko 3,6 miliona barela na dan (b/d), što je najveći mesečni nivo od kako Energetska informativna služba (EIA) ministarstva energije SAD prati ovaj segment naftnog tržišta, odnosno od januara 2011. na ovamo (Tabela). *EIA Outlook*.

Još sto godina samoće za naftu na čelu tržišta gorivima

NUJORK - Portal Seeking Alpha u analizi o budućnosti proizvodnje nafte, rađenoj na osnovu rezultata upravo objavljenog autorativnog Godišnjeg statističkog energetskog pregleda kompanije BP, dolazi do sledeća dva zaključka:

- Ako se nastave sadašnji tokovi cena nafte, na kratak rok ne treba očekivati dramatičke promene u odnosu rezervi i proizvodnje
- Ekonomika alternativnih izvora energije kao konkurencije nafti, posebno u sektoru transporta, ne predstavlja ozbiljnu pretnju jer na dugi rok živimo u svetu fosilnih goriva.

Podaci iz Pregleda kompanije BP pokazuju uvećanje rezervi nafte i odnosa rezervi prema proizvodnji, pa možda ne bi bilo pogrešno projektovati da svet neće biti lišen ove energetske sirovine stotinu godina od danas, piše analitičar portala.

Ben Beurden (Royal Dutch Shell) VS Rex Tillerson (ExxonMobil)

LONDON - Generalni direktor Royal Dutch Shella-a Ben Van Beurden je prošle nedelje „odao“ javno svoj glavni cilj: prestići ExxonMobil na položaju najuspešnije svetske naftne kompanije. „Odlučan sam da nas dovedem na to mesto broj jedan“, rekao je on početkom juna na predstavljanju dugoročne strategije kompanije u Londonu. **Bloomberg**

navodi da je Holanđanin već dobio podršku investitora, uzdrmanu posle kontroverzne 54 milijardi dolara teške akvizicije BG Grupe. Shell je naime eliminisao razliku u odnosu na Exxon, mereno ukupnim povraćajima koje primaju akcionari, koje obuhvataju cene deonice, isplate dividendi i reotkupe akcija. Anglo-holandski majors, doduše, još zaostaje za američkim rivalom u odnosu na više drugih pokazatelja uspešnosti

prenosa na kapital i novčanih gotovinskih tokova. Da bi premostio i ove prepreke, koje pojedini analitičari smatraju teško ostvarimim barem do kraja ove dekade, Shell je odredio plafon od 30 milijardi dolara za svoje godišnje kapitalne investicije do 2020., čak i u slučaju rasta cena nafte.

Gaspomovi troškovi proizvodnje najniži na svetu

MOSKVA – Gasprom je jedna od kompanija sa najnižim troškovima proizvodnje prirodnog gasa od oko 20 dolara za hiljadu kubika, uprkos tome što je angažovana u razvoju novih, teško dostupnih polja, rekao je potpredsednik ruskog naftnog giganta Aleksandar Medvedev. „Stoga nam nisu potrebne nebeske cene već one koje će nam omogućiti da sprovodimo svoje aktivnosti“, citiraju *Vedomosti* Medvedeva. U 2010. proizvodni troškovi Gasproma iznosili su 19\$ za 1.000 m³, ali su prosečne izvozne cene bile dva puta iznad sadašnjih – do 302\$ za 1.000 m³, kaže za list konsultant za prirodni gas Mihail Korčemkin. On računa da su prosečni troškovi proizvodnje u 2015. porasli su na 27\$/1.000 m³. Ruski gas je trenutno najjeftiniji u Evropi, kaže analitičar iz Vygon Conсалtinga Marija Belova.

Gasprom: Evropa nije dobila ni jedan tanker sa gasom iz SAD

MOSKVA - Zamenik generalnog direktora Gasproma Aleksandar Medvedev izjavio je da, uprkos brojnim napisima, Evropa nije dobila ni jedan tanker sa tečnim prirodnim gasom iz SAD. Medvedev je, na press konferenciji 14. juna, istakao da ni jedan od Gaspromovih konkurenata ne može cenama parirati ponudi ruskog gasa za kupce u Evropi, prenosi agencija *Tass*.

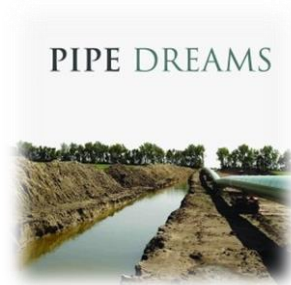

EUobserver: EU „МИН ЊЕТ“ na putu realizacije Severnog toka 2

BRISSEL - Sudbina projekta Severni tok 2 je tema analize objavljene ove nedelje u briselskim online novinama *EUObserver*, sa nevoljnim zaključkom da će EU regulatori teško moći da nađu opravdanje u evropskoj zakonskoj regulativi da blokiraju ovaj posao. Ne samo zato što su partneri Gasproma ponajveće energetske kompanije iz Nemačke (BASF i E.ON), Francuske (Engie), Austrije (OMV) i anglo-holandski gigant Royal Dutch Shell, niti toliko zbog podrške koju ovom poslu daje zvanični Berlin, koliko zbog činjenice da Severni tok 2 jednostavno ne ulazi na teritoriju EU, već ide međunarodnim vodama Baltika i završava onda kada njegova cev izbije na obalu Nemačke.

Rumunija traži da EU finansira naftovod Trst - Konstanca

BUKUREŠT - Čelnik rumunske naftne transportne kompanije Conpet upozorio je Brisel da bi neka nova „geopolitička situacija“ mogla dovesti do prekida snabdevanja nafte crnomorskim rutama i time ugrozi tržišta ne samo Rumunije, nego i čitave Srednje i jugoistočne Evrope. Liviu Ilasi je stoga naveo, u govoru na jednoj konferenciji u Evropskom parlamentu, početkom juna da je rešenje u oživljavanju i - uz pomoć Evropske unije - realizaciji starog projekta gradnje naftovoda Trst - Konstanca, takođe poznatog pod nazivom Panevropski naftovod (PEOP). *EurActiv*

Rusiju zanima kontrolni paket u hrvatskoj Ini - ambasador

ZAGREB - Ambasador Ruske Federacije u Hrvatskoj Anvar Azimov rekao je u intervjuu *Jutarnjem listu* objavljenom u ponedjeljak da je njegova zemlja zainteresovana za kupovinu udela u energetskim kompanijama Industrija nafte (INA) i Hrvatska elektroprivreda (HEP). "Spremni smo na kupovinu kontrolnog paketa INA-MOL, na ulazak u vaš energetski sektor i učešće u privatizaciji HEP-a. Nudimo svoje usluge u istraživanju naftnih i gasnih nalazišta", kazao je Azimov.

Hrvatska priznaje do 70 odsto operativnih troškova istraživačima

ZAGREB - Koncesionarima za istraživanje nafte i gasa na kopnu Hrvatske (Ina, Vermilion Energy i Oando) u slučaju pronalaska Agencija za ugljovodonike priznavaće u prvim godinama do 70% ukupnih operativnih troškova, izraženo u rezervama. Ostatak otkrivenih rezervi nafte i gasa deliće se u razmeri 60:40 u korist države, saopšteno je iz Agencije. Prva proizvodnja može se očekivati 2021.

NAFTACHEM

7 REČNIH PLOVILA

KAMIONI CISTERNE

20 mil. litara KAPACITET SKLADIŠTA

12 BENZINSKIH STANICA

ADI DIZEL
ADITIVIRAN EVRODIZEL POSLEDNJE GENERACIJE

NAFTACHEM
PETROL

Iran više nije pretnja balansu na tržištu nafte

TEHERAN - Iranu je verovatno ostalo veoma malo dodatne nafte koju može da izbaci na tržište, jer zemlja već sada praktično vratila na nivoe proizvodnje od pre sankcija, iako su analitičari većinom procenjivali da će taj proces potrajati godinama, piše *Seeking Alpha* u komentaru čiji je zaključak da dodatna iranska nafta više nije pretnja uspostavljanu ravnoteže na ovom strateškom energetsom tržištu. Iran veruje da se može prebaciti sa proizvodnje od 3,5 miliona barela na dan (mbd) u maju ove godine na 4,8 mbd do 2021, ali su joj za ostvarenje tog cilja potrebna ulaganja od 70 milijardi dolara inostranog kapitala. Realnost je da toliki kapital Iran verovatno neće uspeti da privuče.

IEA: Investicije u naftnom sektoru pale 42% u poslednje dve godine

Al Falih: Barel od 50\$ malo RIJAD - Novi ministar energije Saudijske Arabije, Halid al Falih kazao je 12. maja za *Handelsblatt* da je naftnoj privredi potrebna cena barela iznad 50 dolara kako bi se održale investicije u ovom sektoru.

PARIZ - Međunarodna agencija za energiju (IEA) objavila je da su investicije u naftnom sektoru smanjene u 2015. i (do sada) 2016. godini za više od 300 miliona dolara, ili ukupno za 42%, što je ujedno prvi uzastopni pad ovog parametra u poslednje tri decenije. Podatak je utoliko upečatljiviji imajući u vidu da su kompanije u istom periodu osetno srezale svoje troškove proizvodnje, ukazuje pariska agencija. Otprilike polovina ovog pada dogodila se u naftnom sektoru Severne Amerike. IEA u najnovijem *izveštaju* upozorava da ne očekuje značajniji rast investicija u idućoj, 2017. godini ako cene nafte ostanu na sadašnjem nivou.

Brexit i posledice: Škotska ide sa 96% nafte?

LONDON - Britansku severnomorsku naftnu privredu, već uzdrmanu visokim upstream troškovima, očekuje dodatno iskušenje usled investicione suše koja će uslediti posle odluke o napuštanju Evropske unije i pretnje da će to dovesti do drugog glasanja o nezavisnosti Škotske, piše 1. jula *Bloomberg*. Glasanje o nezavisnosti Škotske od Velike Britanije završeno je neuspehom 2014., ali Brexit sada u potpunosti menja situaciju u korist velike većine Škota koji ne žele izlazak iz EU, rekao je premijer Škotske Nicola Sturgeon.

Gro britanske proizvodne naftne privrede, naime, leži u škotskim vodama Severnog mora. Eventualna odluka o nezavisnosti Škotske verovatno bi dovela i do podele rezervi nafte i gasa u Severnom moru, Verovatno trasom tzv. srednje linije koja je korišćena da bi se odredile ribarske zone između dveju članica Velike Britanije. Podela bi ostavila Škotskoj oko 96% proizvodnje nafte i 47% prirodnog gasa, procenjeno je na Univerzitetu u Aberdinu za potrebe kampanje referenduma iz 2014. o nezavisnosti Škotske.

Petro-države se zadužuju rekordnim ritmom

NJUJORK - Niske cene nafte primoravaju bliskoistočne petro-kolose da se, bržim ritmom nego ikada do sada, okrenu tržištima vrednosnih papira u potrazi za gotovinom. Kako piše **Wall Street Journal**, države

Investiciona banka JP Morgan procenjuje da će države Zaliva ove godine ukupno podići 35 milijardi dolara, što bi bilo dvostruko više od rekorda iz 2009. posle izbijanja globalne finansijske krize kada su se cene nafte srozale na 30 dolara.

ČISTA ENERGIJA

Naftna privreda nema s kim da se reaktivira

The cover of the magazine 'NEDELJA' (The Week) features a photograph of a hand holding several orange work gloves. The text on the cover includes:

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili određivanje NIKS prema temama kojima se bave

NEDELJA

13. JULI 2016 68266

ODO PUBLIČIŠTINE AKTIVNOSTI NACIONALNOG KOMITETA SRBIJE

www.wpccerbia.rs

PROBLEM

S KIM, S ČIM OBNOVITI POSLOVE?

Pretrpana skladišta goriva u Evropi u sred letnjeg saobraćajnog špica
IEA: Investicije u naftnom sektoru pale 42% u poslednje dve godine
SAD sa najvećim rezervama nafte u svetu - Saudijske sporne

Gasprom ima jasnu strategiju sa Evropu - analiza

NJUJORK – Naftne kompanije otpustile su od početka pada cena nafte, u poslednje dve godine, 350.000 ljudi, da bi se sa postepenom stabilizacijom cena i prilika na tržištu sada pojavila pretnja dugoročne nestašice kvalifikovanog kadra u ovoj industriji. **Bloomberg** ukazuje na demografski problem izazvan jednim od najdužih perioda niskih cena u novijoj istoriji naftne privrede. Kada su se cene nafte srozale osamdesetih godina, ista stvar koja se sada događa i tada je pogodila ovu industrijsku granu: kompanije su obustavile rad, a radnici su ostali bez posla. Iz tog razloga se veoma mali broj mladih ljudi između 80-ih i 2000. godine opredelio za sektor naftne i gasne privrede. Rezultat toga je da je prosečna starost zaposlenih u ovoj industriji bliže dobi penzionisanja, pa je veoma malo profesionalaca koji mogu ovu prazninu da popune uoči „velike kadrovske smene“ koja neminovno nailazi. Američki naftni institut (API) objavio je

ranije ove godine, da će naftnim, gasnim i petrohemijskim kompanijama biti potrebno 30.000 novih radnika godišnje u naredne dve decenije, kako bi zamenili one koji odlaze u penziju.

Saudijske rezerve nafte pod znakom pitanja

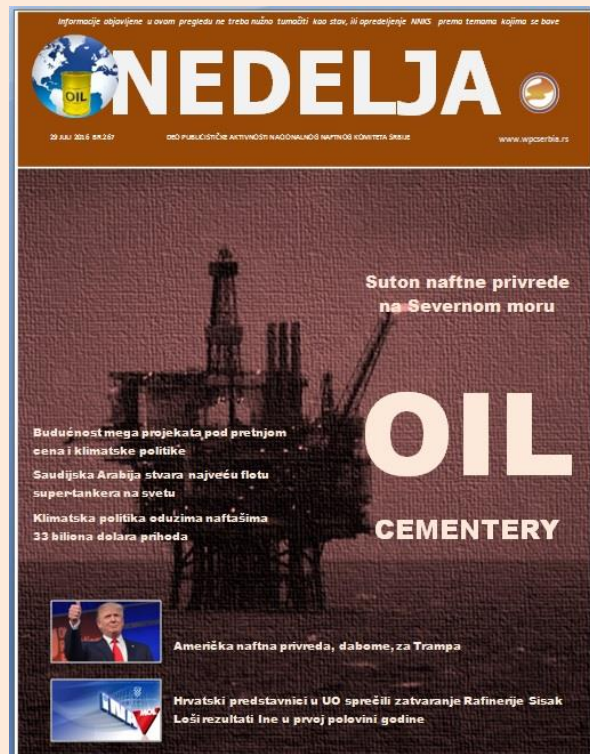
LONDON -Norveški konsultant Rystad Energy izašao je julu sa iznenađujućim podatkom da su SAD zemlja sa najvećim „dostupnim rezervama“ sirove nafte u svetu, od 264 milijarde barela (mlrd bbl), prvenstveno zahvaljujući preciznoj proceni potencijala ogromnih naslaga uljnih škriljaca na američkom srednjem zapadu. Pažnju je, međutim, privukao podatak da rezerve Saudijske Arabije, merene metodologijom Rystada, iznose 212 mlrd bbl. Od 1989. na ovamo, dakle kumulativno tokom 27 godina, Saudijska Arabija je proizvela 98,55 mlrd bbl, izračunao je **Reutersov** naftni ekspert **John Kemp**. Ako su rezerve iznosile 250 mlrd bbl u 1989. znači li to da je Saudijska Arabija nekako uspela da otkrije u međuvremenu dodatnih 98,55 mlrd bbl nafte? Činjenica je da vodeća svetska petro-monarhija nije od tada imala značajnija otkrića, pa se postavlja pitanje iznose li one ne samo 250 mlrd bbl, već i 212 mlrd, na koliko ih procenjuje Rystad, piše Reuters. John Kemp konstatuje i da bi potencijalni kupci akcija Saudi Aramco-a, kada one prvi put budu izlistane, mogli ostati neodlučni. Hoće li investitori prihvatiti verziju da ukupna vrednost aktive saudijskog kolosa, prvenstveno zasnovana na njenom naftnom potencijalu, iznosi dva biliona, odnosno dve hiljade milijardi dolara?

Klimatska politika oduzima naftašima 33 biliona dolara prihoda

NJUJORK - Industrija proizvodnje fosilnih goriva rizikuje da izgubi 33 biliona dolara prihoda u narednih 25 godina, ako klimatska politika borbe protiv globalnog zagrevanja primora kompanije da ostave u utrobi zemlje rezerve nafte, prirodnog gasa i uglja obuhvaćene njihovim aktivama, saopštio je na skupu u Njujorku u julu Mark Lewis, šef odeljenja za aktive evropskih komunalnih kompanija Barclays banke. **Bloomberg**.

Severno more - groblje naftnih platformi

LONDON - Projektovana ulaganja u zatvaranje britanskog naftnog sektora na Severnom moru u dekadi do 2024. godine dostigla 22,4 milijarde dolara - 16 odsto više od prvobitne procene iz 2014., objavila je organizacija koja predstavlja naftnu i gasnu privredu ujedinjene kraljevine, Oil & Gas UK. Zadržavanje cene nafte na ispod 50 dolara ostavlja u gubicima proizvodnju iz oko 30% naftnih polja u britanskom delu Severnog mora, jednog od regiona sa najvećim troškovima rada u svetu, navodi konsultantska kuća Wood Mackenzie.

Otprilike trećina naftnim platformi u pogonu u Britaniji starija je od 30 godina. Pri ceni nafte od 100 dolara bila su opravdana ulaganja u odlaganje „penzionisanja“ platformi, ali je to prošlost. Danas se u proseku u ovom regionu dnevno vadi 965.000 barela sirove nafte, naspram špica od čak 2,9 miliona buradi iz 1999., pokazuju podaci BP-a.

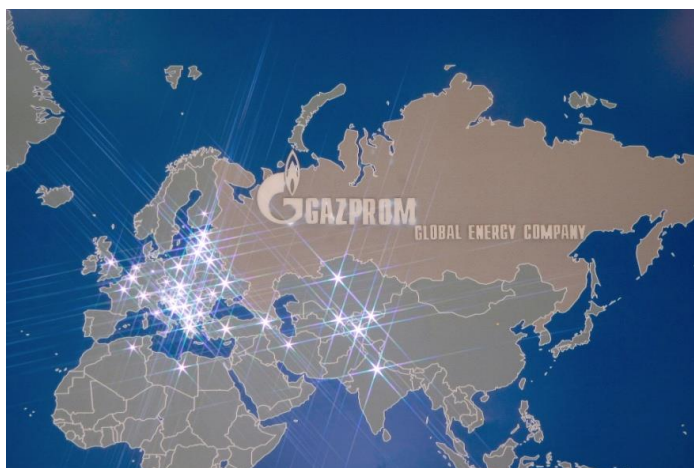
Veliki nemački gradovi zabranice promet za dizel vozila?

BERLIN - Nekoliko nemačkih gradova, uključujući Berlin, Minhen, Bremen i Štuttgart, razmatraju uvođenje zabrane prometa za starije automobile na dizel, kako bi emisij azot-oksida sveli u projektovane EU okvire, prenosi **DPA**. Zabrana će značiti da samo će vozila sa „plavim bedžom“ koja ispunjavaju granice ispuštanja gasova Evro 6 standarda moći da saobraćaju u tim gradovima. **Spiegel** piše da svega 1,3 miliona od ukupno 14,5 miliona automobila sa dizel motorima u Nemačkoj ispunjavaju normu „plavog bedža“.

JULI 2016 – GAS

Gasprom ima jasnu strategiju sa Evropu - analiza

TORONTO - Temelj Gaspromove strategije je, navodi autor, projekat Severni tok 2, koji paralelno sa prvom cevi istog kapaciteta od 55 milijardi kubnih metara ulazi u nemački gasovodni sistem i povezuje se odatle sa najmanje pet tranzitnih gasovoda (JAGAL, MIDAL, STEGAL na istoku, WEDAL i Hamburg-Rehden na zapadu, svi pod kontrolom Gascade Gastranspor, podfirme zajedničke kompanije Gazprom-Wintershall), konstatuje međunarodna informativna i konsultantska kompanija

Geopolitical Monitor i u analizi objavljenoj u julu.

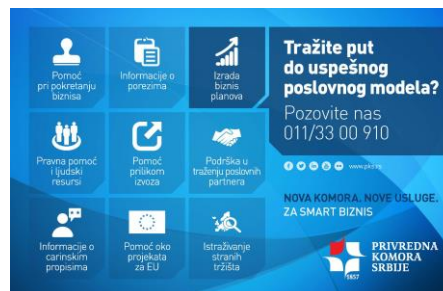
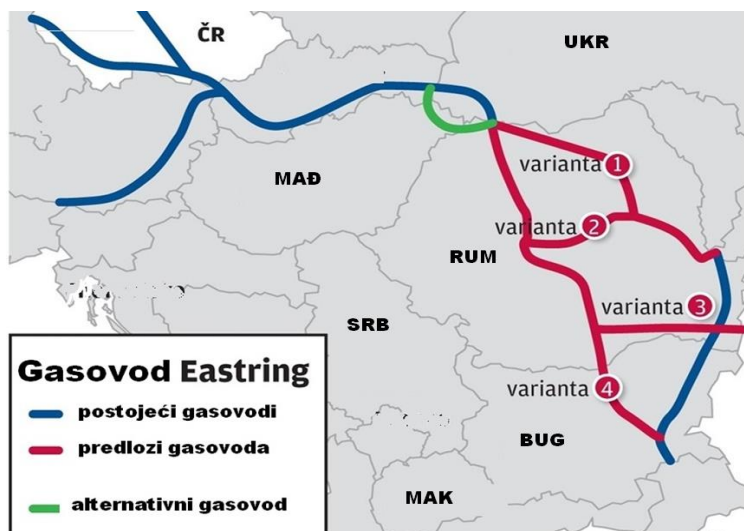
Jednostavan način da se otkrije prava destinacija gasa iz Severnog toka 2 je uvid u projekte gasovoda, koji će se uporedno graditi, piše autorka analize Liubov Georges. Za razliku od dugo planiranih, a za sada još finansijski nezaokruženih interkonekcija za magistralni evropski gasovod Sever-Jug, ovi cevovodi su bez problema brzo našli raspoložene investitore. Godišnji kapacitet Severnog toka 2 poklapa se savršeno sa kombinovanim kapacitetom gasovoda OPAL i NEL - novih tranzitnih pravaca preko Nemačke, čime Gasprom dobija položaj ekskluzivnog snabdevača za obe te linije. OPAL će, kako je najavljeno, isporučiti određene količine u gasovod MEGAL (44% udela Francuske), koji ide od Bavarske do Francuske. NEL (39% udela Holandije i Belgije) bi trebalo da ide od severozapada Nemačke do tržišta gasa u Holandiji i Belgiji i potencijalno dalje. Po dizajnu tih projekata, OPAL i NEL se mogu osloniti jedino na ruski gas, transformišući se tako, sa Nemačkom, u novi ključni pravac tranzita tog gasa u Evropu.

Analiza ukazuje i na drugu nogu Gaspromove strategije u Evropi, preko kupovine strateški lociranih skladišta prirodnog gasa, duž rute gasovoda OPAL i NEL. Faktički, ti skladišni kapaciteti pod kontrolom Gasproma su planirani da rade u skladu sa transportnim cevovodima pod kontrolom ruskog giganta.

Svidelo se to Briselu, ili ne, ekonomska logika Gasproma i partnera u ovom projektu je jasna i zasnovana na sigurnom tržištu. Gasprom će, povećavajući izvozne kapacitete prema Evropi, moći dalje da obara cene svog gasa na ovom tržištu i blokira potencijalnu konkurenciju skupljeg utečnijeg prirodnog gasa, a samim tim i odvrati investiranje privatnih sredstava u ove projekte, konstatuje **Geopolitical Monitor**.

Slovačka i Bugarska potpisale Memorandum o gasovodu Eastring

BRATISLAVA - Slovačka i Bugarska potpisali su sredinom jula Memorandum o razumevanju vezan za izgradnju projekta gasovoda Istočni prsten, odnosno Eastring, koji treba da poveže gasovodne transportne mreže Bugarske, Rumunije, Mađarske i

Slovačke uz mogućnost transporta ovog energenta u oba smera. Planirani kapacitet jedne od ključnih karika u evropskoj politici diverzifikacije izvora snabdevanja gasom, prvenstveno regiona jugoistočne Evrope, iznosiće 20 do 40 milijardi kubika godišnje. To je više nego dovoljno za zadovoljenje potreba pomenutih zemalja, čak i na donjoj

granici projektovanog kapaciteta.

JULI 2016 – REGION

INA otkupila udeo MOL-a u sarajevskom Energopetrolu

ZAGREB - Hrvatska naftna kompanija INA *objavila* je 12. maja da je sa MOL-om potpisala Ugovor o kupovini udela od 33,5 odsto mađarske kompanije u Energopetrolu, pa je time povećala svoj vlasnički udeo u sarajevskoj naftnoj kompaniji na 67 odsto i postala njen većinski vlasnik. Ovim INA postaje i najveći pojedinačni distributer naftnih derivata u toj zemlji s ukupno 101 aktivnom benzinskom stanicom u maloprodajnoj mreži.

Evropski naftaši u prinudnoj (ras)prodaji aktive

LONDON – Tri iz porodice najvećih evropskih energetske grupacije nastoje da ubrzaju programe oslobađanja od nepotrebnih, ali multimilijarderski vrednih aktiva pre kraja godine, uprkos tome što je cena tih poslova depresirana pri sadašnjoj ceni sirove nafte, piše *Financial Times*. Francuski Total namerava da na jesen proda Atotech, svoju hemijsku podfirmu u poslu koji analitičari procenjuju da će mu doneti oko tri milijarde dolara. Italijanski Eni je, s druge strane, u podmaklim pregovorima da proda deo njegovog velikog polja prirodnog gasa u Mozambiku. Royal Dutch Shell, u međuvremenu, kaže da radi na prodaji 17 različitih poslova, potrebnih da uveri svoje akcionare da je njegov cilj prodaje aktive u vrednosti 30 milijardi dolara do 2018. realan.

Novi iranski naftni ugovor - dovoljan da privuče pola biliona dolara?

TEHERAN - Iranska nacionalna naftna kompanija (NIOC) očekuje da u narednih šest meseci sklopi prve upstream ugovore sa ino-partnerima, na bazi pogodnosti koje partnerima pruža novi model ugovora, koji je vlada u Teheranu usvojila početkom avgusta, da bi sada trebalo i da ga

odobri Parlament. Novi model, poznat kao Iranski naftni ugovor (Iran Petroleum Contract - IPC) zamenjuje staru buyback formulu koju je godinama Iran koristio ali nije uspeo da privuče investitore koji su tražili mogućnost bilo dužeg trajanja ugovora, bilo većeg interesa. Državna agencija Shana piše da novi ugovor pokriva opšte uslove, strukturu i model upstream naftnih i gasnih ugovora“.

„Vrhunski pregovarač“ novi gensek OPEC-a

BEČ - Nigerijac Mohamed Sanusi Barkindo (desno na slici) je od 1. avgusta preuzeo od Libijca Abdale Salema el Badrija (levo) dužnost

generalnog sekretara OPEC-a sa mandatom od tri godine. Na ovo mesto dolazi posle duge karijere u Nigerijskoj nacionalnoj naftnoj korporaciji (NNPC). Upućeni definišu Barkinda kao izuzetno veštog pregovarača i medijatora.

Nema osnova za osudu ExxonMobil-a?

HJUSTON – Istraga koju protiv najveće svetske naftne kompanije ExxonMobil-a vodi jedna grupa tužilaca američkih saveznih država ima mnogo više veze oko toga da li je američki naftni kolos obmanuo svoje akcionare, nego oko kršenja klimatskih zakona, komentariše portal **OilPrice.com**. Slučaj, koji pojedinci porede sa spektakularnim parnicama protiv američke duvanske industrije, završenim 1998. pristankom vodećih firmi da isplate ukupno 246 milijardi dolara na ime nadoknade javnih troškova lečenja obolelih pušača, veoma pažljivo prati i čitava naftna privreda. Osnovna i početna teza tužbe, koju je prvi pokrenuo državni tužilac Njujorka Eric Schneiderman, je da je Exxon decenijama prikrivao interne nalaze o posledicama klimatske politike po svoje aktivnosti, kako bi zaštitio svoje poslovne interese, umesto da preduzme mere smanjenja emisija tzv. gasova staklene bašte. Međutim, **The New York Times** je sredinom avgusta objavio da Schneiderman sada akcenat tužbe okreće na tezu da je ExxonMobil lažno predstavio, kako svojim akcionarima, tako i berzanskim regulatorima, kolika je vrednost aktive kompanije, dok u drugi plan stavlja navodna prikrivanja nalaza o klimatskim posledicama svojih poslova. New York Post piše da je tužilac verovatno procenio da nema osnova za optužbe da je Exxon kriv za prikrivanje klimatskih nalaza, pa sada traži novi pretekst.

Ipak vanredni sastanak OPEC?

MOSKVA, NUJORK, RIJAD – Tržište je sredinom avgusta sa rastom od 20% reagovalo na najavu najpre iz OPEC-a, a potom i potvrdu iz Rijada da će krajem septembra biti održan neformalni ministarski sastanak kartela, na marginama jednog energetskeg foruma u Alžiru, sa mogućom temom dogovora o zamrzavanju

produkcije nafte. Dodatni podstrek rastu cena dala je i izjava ruskog ministra energije, Aleksandra Novaka da se njegova zemlja konsultuje sa Saudijskom Arabijom i drugim proizvođačima oko strategije kojom bi se stabilizovalo tržište nafte.

 NIS FUTURE
AT WORK

NIS.EU

AVGUST 2016 – GAS

FT: Gasprom sam pokreće Severni tok 2

MOSKVA - Gasprom je najavio 20. avgusta da će sopstvenim sredstvima izgraditi novi dvocevni gasovod od Rusije do Nemačke, u vrednosti od 11 milijardi dolara, pošto je, zbog odluke poljskih regulatora, došlo do povlačenja evropskih partnera iz mešovitog preduzeća koje je trebalo da radi na izgradnji tog gasovoda, piše **Financial Times**. Gasprom je saopštio da je konzorcijum koji čine kompanije Engie, OMV, Wintershall, Shell i Uniper, odlučio da povuče svoj zahtev za osnivanje mešovitog preduzeća u Poljskoj koje bi bilo zaduzeno za izgradnju Severnog toka 2. Nakon toga, kompanija Severni tok 2 AG, u 100-postotnom vlasništvu Gasproma, odlučila je da samostalno realizuje ovaj projekat, piše londonski finansijski dnevnik.

AVGUST 2016 – REGION

Ulaganje u rafineriju Sisak ekonomski neopravdano – PD

ZAGREB - Hrvatskom tržištu potrebno je manje od tri miliona tona derivata godišnje, dok kapaciteti hrvatskih rafinerija uveliko nadmašuju tu brojku s ukupnim kapacitetom od 6,7 miliona tona godišnje, objavljuje 11. avgusta **Poslovni dnevnik** osvrta na za tu zemlju goruću temu sudbine rafinerije u Sisku. Problem je, piše ovaj list, što rafinerija u Sisku radi u tzv. blok modelu, što znači da se nafta akumulira tri meseca da bi se jedan mesec prerađivala, tako da je upućenima u pitanja rafinerijskog poslovanja jasno da je to dugoročno neodrživo, a ako se prerada poveća, rafinerija stvara velike gubitke.

Sva preduzeća iz Nestro Grupe utajila porez ?

BANJALUKA - Poreska uprava Republike Srpske (PURS) otkrila je da su sva preduzeća iz ruske Nestro Grupe - Rafinerija nafte Brod, Rafinerija ulja Modriča, Nestro Petrol i Optima Grupa transfernim cenama utajili više od 11 miliona KM (5,65 mil. evra) poreza, javlja **Capital.ba**.

OPEC kovertirao smanjenje proizvodnje nafte za novembar

ALŽIR - Organizacija zemalja izvoznica nafte (OPEC) dogovorila je na sastanku u Alžiru, da na nivou kartela ograniči proizvodnju nafte sa 33,24 miliona barela na dan (mbd) na između 32,5 i 33 mbd, saopštio je novinarima 28. septembra uveče ministar nafte Irana Bijan Zanganeh. „Odlučili smo da postavimo nivo proizvodnje od 32,5 do 33 miliona barela na dan, ali nivo za određene zemlje nije još definisan, rekao je Bijan Zanganeh. On je dodao da se ovo poslednje odnosi i na njegovu zemlju, kojoj će proizvodni plafon biti određen na ministarskom sastanku OPEC u Beču u novembru ove godine.

MMF: Saudijski Arabiji potreban barel od 67 dolara

NJUJORK, RIJAD - Preovlađujuće ocene analitičara da je sporazum iz Alžira poraz saudijske strategije iscrpljivanja konkurenata na svetskom tržištu dopunjuje podatak koji je objavio Međunarodni monetarni fond da je vodećoj svetskoj petro-monarhiji potrebna cena nafte od 67 dolara da bi vratila u ravnotežu privredu pogođenu padom vrednosti barela u poslednje više od dve godine. **Bloomberg**, s druge strane, prenosi da je Saudijska Arabija od avgusta 2014. godine potrošila čak 182 milijarde *petrodolara* iz rezervnih fondova da bi nadomestila manjak prihoda u budžetu. Zvanične devizne rezerve te zemlje su, naime, smanjene sa 746 milijardi dolara, na 564 milijarde. Samo u prvih sedam meseci ove godine, vlada u Rijadu morala je da iz razbijene „kasice-prasice“ izvuče 52 milijarde dolara, prenosi agencija.

Veliki zaokret Saudijske Arabije

LONDON, NJUJORK - Analitičari u prvim reakcijama konstatuju da ova odluka ipak treba da bude zvanično potvrđena na sastanku OPEC-a krajem novembra u Beču, ali je svakako veliki zaokret posle odluke Saudijske Arabije da sredinom 2014. krene sa strategijom zatrpavanja tržišta ponudom kako bi obaranjem cena zaustavila neminovni prodor američke nafte iz škriļjaca na njena tradicionalna tržišta - uključujući i ono u SAD

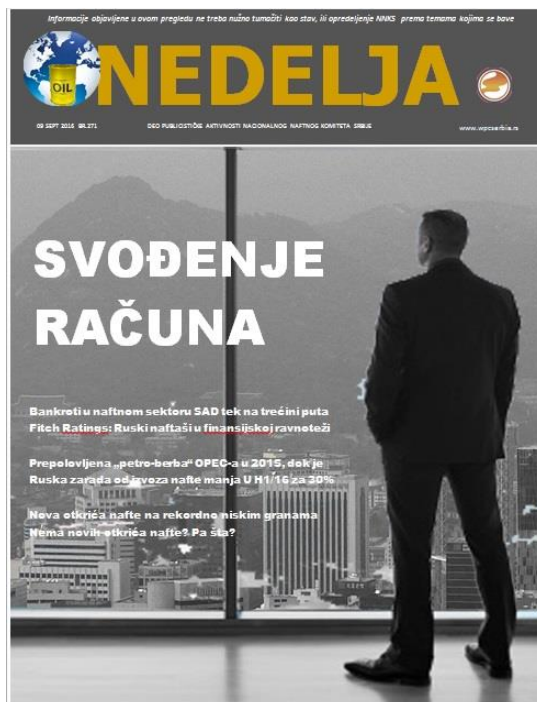

Nova otkrića nafte na rekordno niskim granama

NJUJORK - U 2015. godini naftna privreda zabeležila je otkrića novih ležišta nafte u visini tek desetog dela proseka iz poslednjih

više od pola veka, tačnije od 1960. na ovamo, objavila je u septembru konsultantska kuća **Wood Mackenzie**. Ova godina bi mogla biti još gora, zbog dodatnog smanjenja investicija naftnih kompanija u oblast istraživanja. Podatke je ovih dana objavila konsultantska kuća Wood Mackenzie, čiji su analitičari utvrdili da je u 2015. godini otkriveno tek 2,7 milijardi novih barela nafte, a od početka ove godine svega 736 miliona "buradi".

Prepolovljena „petro-berba“ OPEC-a

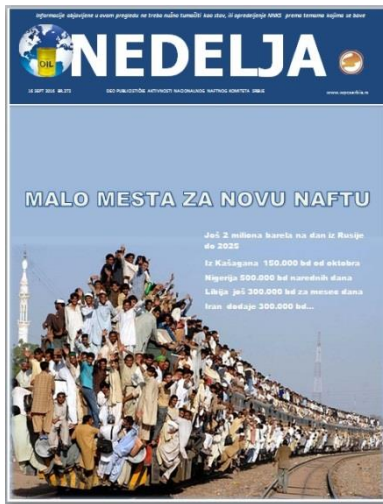
VAŠINGTON - Članice Organizacije zemalja izvoznica nafte (OPEC) zaradile su prošle godine na izvozu sirove nafte 404 milijarde dolara, što je skoro upola manje od „petro berbe“ iz 2014., koja im je donela 753 milijarde dolara, objavila je Energetska informativna služba (EIA), američkog ministarstva energije.

Ruska zarada na izvozu nafte manja za 30%

MOSKVA - Rusija je u prvoj polovini ove godine od izvoza nafte zaradila skoro trećinu manje novca u poređenju sa istom delom 2015., javlja **Tass**. Ruski Federalni zavod za carinske usluge saopštio je da je u periodu od januara do jula tekuće godine od izvoza nafte Rusija zaradila 39,3 milijarde dolara, što je za 29,9% manje od zarade iz prve polovine 2015.

Dodatnih 2,1 mbbl nafte do 2025. iz ex-sovjetskog regiona

LONDON - Zemlje bivšeg Sovjetskog saveza bi trebalo da do 2025. godine imaju u pogonu nova 24 ključna naftna i gasna projekta, prvenstveno u Rusiji i izbace na svetsko tržište dodatnih 2,1 miliona barela nafte i 10,4 milijarde kubnih stopa prirodnog gasa na dan, stoji

u septembarskom pregledu konsalting firme **GlobalData**.

U izveštaju se navodi da će te zemlje na ove projekte utrošiti 148,1 milijardu dolara. Među važna otkrivena, a još ne razvijena nalazišta GlobalData izdvaja depozit Pobeda (130 mt nafte i 499 mlrd m³ gasa) u ruskom Zapadno-sibirskom basenu i Abšeron (350 mlrd m³ gasa i 45 mt kondenzata gasa) u Kaspijskom podmorju Azerbejdžana.

Prljava evropska goriva za tržište Afrike

LONDON - Velike evropske naftne kompanije i trgovci berzanskim robama koriste niske regulatorne standarde kvaliteta goriva u afričkim državama da bi tamo plasirali visoko zagađujuća goriva koje nikada ne bi mogli da prodaju na evropskim pumpama, pokazuju saznanja iz jednog novog izveštaja. Švajcarski trgovački kolosi Trafigura i najveći svetski trgovac naftom Vitol su među kompanijama optuženim da izvoze tzv. dizel „afričkog kvaliteta“, umešavajući proizvode u svojim rafinerijama u Evropi da bi sastavili goriva sa nivoima

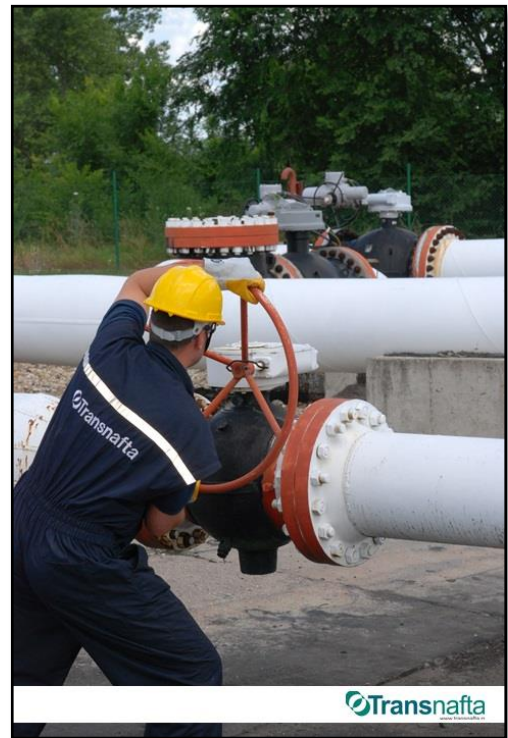
sadržaja sumpora koji su nekada i na stotine puta iznad granice određene za tržište Evrope, stoji u izveštaju koji je švajcarska NVO **Public Eye** objavila u septembru posle tri godine istraživačkog rada.

Naftni velikani imali manji povraćaj na uložena sredstva kada je nafta bila tri puta skuplja

NJUJORK - Goldman Sachs Group objavljuje zanimljiv nalaz, prema kome naftne kompanije u vremenima ultra-visokih cena sirove nafte do čak 150 dolara za barel (u 2008.) nisu donosile svojim akcionarima očekivane zarade, naprotiv. Analitičari ove globalne investicione banke su naime utvrdili da su prihodi naftnih kolosa, poput BP-a, Royal Dutch Shell-a i ExxonMobil-a, zapravo opadali u periodu od 2005. do 2014. , zbog uvećanih troškova poslovanja - tj. većih poreza, veće cene servisnih usluga i većih izdvajanja u sektor pronalazaženja i razvoja (F&D).

Transnjeft: Od 2018. izvoz nafte samo preko ruskih luka

MOSKVA - Rusija će prekinuti izvoz naftnih proizvoda iz inostranih luka na Baltiku do 2018., rekao je čelnik Transnjefta Nikolaj Tokarev, podnoseći 12. septembra izveštaj predsedniku Vladimiru Putinu. Kako je saopšteno iz Kremlja, Tokarev je rekao da će izvoz sirove nafte preko ne-ruskih luka pasti na 5 miliona tona ove godine, sa 9 mt u 2015., da bi do 2018. potpuno prestao. **Reuters**

Otvoren najveći do sada razvijen naftni projekat na Arktiku

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin je 20. septembra, putem telekonferencije, pustio u komercijalni rad naftno polje Istočno Mesojaha, koje Gasprom njeft na krajnjem severu, u ruskom regionu Arktika, razvijao u partnerstvu sa Rosnjeftom.

Gasprom njeft svetski naftni šampion na Arktiku

MOSKVA – Gasprom njeft je objavio da će ove godine proizvesti iz svog arktičkog polja Mesojaha 600.000 tona sirove nafte, da bi taj iznos do 2020. dostigao čak 5,5 miliona tona, preneo je *Reuters*. Agencija navodi da se proizvodni troškovi jedne od vodećih ruskih naftnih kompanija računaju na tek 3,5 dolara po barelu. Vadim Jakovljevič, prvi zamenik generalnog direktora kompanije izjavio je tim povodom da je Gasprom njeft postao „svetski šampion u proizvodnji u oblasti Arktika“.

SEPTEMBAR 2016 – GAS

Izgrađen gasni interkonektor između Rumunije i Bugarske

BUKUREŠT - Izgradnja 2,3 kilometara duge sekcije kojom se podno Dunava spajaju gasovodni sistemi Rumunije i Bugarske, a koja je deo znatno većeg BRUA projekta, završena je, saopštio je u ponedeljak rumunski gasni transportni operater Transgaz. Projekat je za sada finansiran sa 23 miliona evra iz fondova Evropske unije. U prvoj godini Transgaz očekuje protok od 500 miliona kubnih metara gasa.

Transgaz je, inače, početkom septembra dobio 179,4 miliona evra zajma od Evropske komisije za izgradnju prve faze gasovodnog projekta BRUA, kojim se spajaju transportne mreže Bugarske, Rumunije, Mađarske i Austrije, kao deo evropskog procesa diverzifikacija izvora snabdevanja prirodnim gasom.

СВЕТ ОКО НАС ПОКРЕЋЕ ЕНЕРГИЈА,
НАЈБОЉА ЈЕ ОНА КОЈА ГА ЧУВА.

ЈП "СРБИЈАГАС"

Народног фронта 12, Нови Сад, Србија
Тел: +381 21 481 1549; +381 21 481 2703
Факс: +381 21 481 1305

Ina želi 100% Energopetrola

SARAJEVO - INA d.d. objavila je početkom septembra ponudu za preuzimanje društva Energopetrol d.d. Sarajevo. Hrvatska naftna kompanija je nedavno preuzela udeo mađarskog MOL-a u sarajevskom distributeru goriva i trenutno drži 67%, odnosno 3.680.258 redovnih akcija Energopetrola, a ponuda se odnosi na preostalih 1.812.664 redovnih akcija, ili 33 % od ukupnog broja.

Vlada FBiH: Inina ponuda „smešna i bedna“

SARAJEVO - Suvad Osmanagić, savetnik premijera Federacije BiH, nazvao je "smešnom i mizernom" ponudu hrvatske kompanije INA da za svega 4,1 milion KM kupi preostali udeo od 33 odsto sarajevskog Energopetrola (EP). *Dnevni Avaz*

Crna Gora potpisala:

Kreće istraživanje nafte u Jadranu

PODGORICA - Crna Gora je 14. septembra potpisala sa italijansko-ruskim konzorcijumom Eni-Novatek ugovor o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika u crnogorskom podmorju, čime posle sedam godina priprema može da počne istraživanje nafte i gasa na crnogorskoj obali, prenosi portal *Cdm*. "Koristeći norveški sistem, stvorićemo fond za naftu i gas čime ćemo odvajati sredstva za državni budžet", rekao premijer Milo Đukanović, napominjući da će sav rizik od istraživanje snositi konzorcijum.

„Špic“ u svetskoj potrošnji nafte već 2030 - kaže WEC

ISTANBUL - Prošlomesečna odluka OPEC-a da preokrene svoju politiku nesputane proizvodnje i najavi čak smanjenje output -a kako bi se cene nafte oporavile, mogla bi biti u suprotnosti sa ključnim dugoročnim trendom u ovom sektoru energije: potrošnja nafte u svetu mogla bi da krene na dole, prenosi u *Financial Times* jedan od zaključaka sadržanih u upravo objavljenom izveštaju Svetskog energetskeg saveta (WEC). Ova autoritativna institucija, pod okriljem UN, u izveštaju koji projektuje scenarije razvoja energije u svetu do 2060. godine, ocenjuje da bi potrošnja nafte u svetu mogla dostići famozni „špic“ već 2030. godine, „ako se nastavi trend ubrzanog rasta proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (OIE), uvođenja električnih vozila i drugih (po naftu) remetećih tehnologija“. „Odatle bi potražnja za naftom u svetu trajno krenula na dole“, zaključuje se u izveštaju objavljenom u okviru minulog Kongresa WEC u Istanbulu.

IEA „donekle“ saglasna sa prognozom WEC-a

U pozadini ove najnovije epizode u seriji tzv „peak oil scenarija“ stoji jedan bilion neproizvedenih barela sirove nafte kojima se zemlje OPEC rukovode pri donošenju strateških odluka o granicama i tempu proizvodnje. Ova poslednja, koja treba da se overi na ministarskom sastanku kartela u novembru, bazira se na očekivanju da će zamrznuta, ili čak smanjena proizvodnja, garantovati kasnije veće cene za buduću eksploataciju i prodaju pomenutih bilion barela.

„Ova računica se, međutim, može pokazati pogrešnom, ako je prognoza WEC-a tačna“, konstatuje londonski poslovnijak

Tri scenarija

WEC, koji savetuje vlade i druge organizacije oko energetske politike, u izveštaju objavljuje tri scenarija potrošnje nafte. Ako se bude brzo razvijale tehnologija i poslovni modeli alternativnih izvora, potrošnja nafte mogla bi dostići vrh 2030 sa 103 miliona barela na dan, prema 86 mbd u 2014 - i odatle krenuti na dole korakom od 0,9% godišnje na 80 mbd u 2060. Agresivnije usvajanje nisko-ugljeničnih politika moglo bi oboriti špic proizvodnje na 94 mbd u 2030, dok bi u slučaju status quo varijante, potrošnja dostigla platformu od oko 104 mbd između 2030. i 2050. godine, kaže WEC.

Holivudski spektakl nova glavobolja za BP

NJUJORK - Novi holivudski spektakl Deepwater Horizon, o ekološkoj katastrofi koja se dogodila 20. aprila 2010. godine u Meksičkom zalivu, prikazuje naftnog majorsa BP u veoma lošem svetlu, pa se sa premijerom ovog

filma podudarila odluka australijskih regulatora da privremeno zaustave veliki posao koji britanski naftni kolos planira da pokrene u vodama od južne obale Australije. Regulatorne vlasti te države poslale su naime u poslednjoj nedelji septembra, uporedo sa premijernim prikazivanjem filma u američkim bioskopima, zahtev BP-u da im dostavi dodatne informacije vezane za planove reagovanja u slučaju izlivanja nafte.

Libija do kraja godine izbacuje još 450.000 barela

TRIPOLI - Libija je, posle godina ispada sistema iz koloseka, uspjela da početkom oktobra vrati u posao neke od ključnih lučkih terminala za izvoz nafte i istovremeno podigne proizvodnju te sirovine na 500.000 barela na dan (bd), gotovo dvostruko više u odnosu na situaciju u avgustu ove godine. Nacionalna naftna kompanija očekuje da do kraja oktobra proizvodnja dostigne 600.000 bd, da bi u 2017. ušla sa ritmom od 950.000 bd, prenosi OilPrice.com.

Ministarstvo Transnjeft može da proda udeo u Novorosijsku

SOČI - Ministar energije Rusije, Aleksandar Novak, rekao je da nije protiv toga da se državnoj naftnoj transportnoj kompaniji Transnjeft odobri prodaja udela u komercijalnoj crnomorskoj luci Novorosijsk. Novak je rekao novinarima, na marginama poslovnog foruma u Sočiju, da je njegovo ministarstvo primilo dopis iz Transnjefta sa takvim zahtevom. „Primili smo ga i štaviše izneli naš stav da nismo protiv da Transnjeft nastavi sa tom realizacijom (prodaje udela u Novorosijsku“, rekao je Novak, a prenosi Reuters.

Rosnjeft preuzeo Bašnjeft. Diže proizvodnju na 4,5 miliona barela

MOSKVA - Ruski energetski kolos Rosnjeft kupio je 12. oktobra od ruske države većinski udeo u naftnoj kompaniji Bašnjeft za 5,3 milijarde dolara, iako je koliko u septembru, najavljivano da je ta opcija isključena. "Proces prodaje Bašnjeftovih deonica je okončan, a celokupan iznos od 329,69 milijardi rubalja biće prebačen u ruski budžet", izjavio je ruski ministar za ekonomski razvoj Aleksej Uljukajev. Rosneft je sa tom cenom nadmašio ponudu jednog neimenovanog takmaca. Ruski premijer Dmitrij Medvedev je 10. oktobra potpisao ukaz o prodaji 50,07 odsto udela u Bašnjeftu najvećoj domaćoj naftnoj kompaniji i pojedinačno najvećem svetskom proizvođaču sirove nafte. Iza toga je i ruski predsednik Vladimir Putin razjasnio da je Rosnjeft u celini kupovinu platio sopstvenim sredstvima.

BP: Potrošnja nafte premašuje posledice prodora elektromobila

LONDON - Rast potrošnje nafte u naredne dve dekade će verovatno nadjačati uticaj širenja elektromobila na tržišta ove ključne energetske sirovine, kaže za **Bloomberg** Spencer Dale, šef ekonomskog odeljenja britanskog kolosa BP. Čak i uz procenu te kompanije da bi 70 miliona vozila na električni pogon moglo biti u saobraćaju kroz 20 godina, BP-ov autoritativni tim ekonomista projektuje rast potrošnje sirove nafte za dodatnih 20 miliona barela na dan u naredne dve decenije, sa 25% ponude koja će ići za potrebe privatnih automobila. Prema rečima Dale-a, usavršavanje efikasnosti motora uz smanjenu potrošnju goriva moglo bi imati „više puta veći uticaj“ kod izbora potrošača, nego razvoj saobraćajne infrastrukture u korist elektromobila. BP očekuje da električna vozila imati veći uticaj za 30 do 50 godina.

Saudi Aramco prodaje 5% i od upstream-a

RIJAD - Putem do sada najveće javne ponude akcija (IPO) ikada organizovane u istoriji tržišta kapitala u svetu, saudijski naftno državni kolos Saudi Aramco planira da proda akcije svog ukupnog poslovanja, a ne samo iz sektora prerade i distribucije, rekao je njen izvršni direktor. „Mi ćemo izlistati deo čitave kompanije, a ne samo downstream-a“, odnosno sektora prerade, marketinga i distribucije, kazao je Amin Nasser na jednom skupu u Bahreinu. Aramco planira da izlista oko 5% udela u kompaniji na saudijskoj robnoj berzi, a takođe razmatra da akcije prodaje i na berzama u Londonu, Hongkongu i Njujorku, dodao je Nasser, prenosi **Bloomberg**. Tačan datum IPO-a još nije određen, ali Rijad želi da se to odradi početkom 2018. i nada se da za pomenuti udeo dobije oko 100 milijardi dolara, što do sada nije zabeleženo ni u jednoj takvoj berzanskoj operaciji na svetu

Turska i Rusija potpisale sporazum o Turskom toku

ANKARA - Rusija i Turska su 10. oktobra potpisale međuvladin ugovor o izgradnji gasovoda Turski tok. Na susretu koji je trajao više od sat i četrdeset minuta, ruski predsednik Vladimir Putin i turski Redžep Tadžip Erdogan dogovorili su se o uslovima izgradnje tog

velikog energetskog projekta koji će, prema ugovoru koji su potpisali čelnici ruskog Gasproma i turske gasne transportne kompanije Botaš, Aleksej Miler i Mehmet Konuk (foto), imati dve cevi gasovoda ispod Crnog mora od Rusije do Turske, kao i kopnenu tranzitnu liniju do granice Turske sa njenim susednim zemljama. Svaka od cevi imaće kapacitet godišnjeg transporta do 15,75 milijardi kubnih metara gasa, rekao je novinarima predsednik Gasproma Aleksej Miler. Dokument predviđa izgradnju dva kraka gasovoda ispod Crnog mora od Rusije do Turske, kao i kopnenu tranzitnu liniju do granice Turske sa njenim susednim zemljama.

Gasprom potpisao memorandum o saradnji sa Halliburtonom

MOSKVA - Gasprom i jedna od najvećih svetskih servisnih naftno-gasnih kompanija, američki Halliburton sporazumeli su se o saradnji u projektima istraživanja, eksploatacije i razvoja projekata nafte i gasa van Rusije, saopšteno je na portalu kompanije Gazprom International. „Memorandum je izraz spremnosti strana da, pored ostalog, sarađuju u identifikaciji novih poslovnih prilika za zajednička ulaganja, kao i u vrednovanju i sprovođenju infrastrukturnih razvojnih projekata.“ Memorandum takođe predviđa saradnju u isporuci opreme i tehnologije, softvera i uslužnih poslova za realizaciju projekata. **TASS**.

Bugarska u projektu LNG terminala u Aleksandropulosu?

SOFIJA – Ministri energije Bugarske i Grčke razgovarali su početkom oktobra o mogućnosti učešća Bugarske sa 25 odsto udela u izgradnji plutajućeg LNG terminala u grčkoj luci Aleksandropulos, jednom od projekata koje podržava Evropska unija u okviru plana obezbeđenja snabdevanja jugoistočne Evrope i Balkana u celini prirodnim gasom iz ne-ruskih izvora, prenosi **Natural Gas Europe**.

Cisterne ulaze u BiH skoro bez kontrole

BANJALUKA - Gorivo koje se uvozi u BiH se kontroliše u zanemarljivom procentu, dok sa druge strane svaki litar koji se izvozi iz BiH u susedne zemlje prolazi kroz rigorozne kontrole, pokazuje analiza koju su uradile

Nezavisne novine. Naime, zakonska regulativa BiH ne predviđa obavezu uvoza kroz kontrolne terminale, pa stručnjaci procenjuju da svega dva odsto uvezenih naftnih derivata bude kontrolisano, a BiH ostaje jedino nezaštićeno regionalno tržište.

Rumunija prodaje deo udela u Rompetrolu

BUKUREŠT - Vlada Rumunije najavila je prodaju manjinskih udela u nekoliko ključnih državnih kompanija, uključujući i naftnu grupaciju Rompetrol. Što se tiče te kompanije, ministarstvo energije razmišlja o prodaji udela od 26,7% putem javne aukcije akcija. Rompetrol je, inače, pod većinskom kontrolom kazahstanske kompanije KazMunayGaz, koja je vlasnik udela od 48%, dok ministarstvo energije Rumunije raspolaže za udelom od 44,6%, a ostatak dele manji akcionari. **SeeNews**

Hrvatska: Ekološke naknade prema pređenoj kilometraži?

ZAGREB - Ministarstvo zaštite prirodne sredine Hrvatske namerava da predloži Vladi povećanje ekološke naknade za privatna vozila koja godišnje pređu više od 10.000 kilometara, i to od 15 do 40 kuna godišnje zavisno od pređene kilometraže i količini ispuštenih emisija CO₂, piše **Večernjak**.

Šta Donald Tramp donosi tržištu nafte?

NJUJORK - „Ako se dolar prodaje - a prodaje se u vreme pisanja ovog izveštaja - onda će njegov obrnuti odnos sa ključnim berzanskim robama, izazvati donekle silazni trend za cene Brenta i WTI“, objavljuje u sredu **CNBC** neposredno posle proglašavanja pobeđe Donalda Trampa na izborima za predsednika SAD.

Hoće li pobeđa Trampa otežati izvoznom kartelu njegov ključni i večiti cilj da nastoji da rukovodi proizvodnjom ključne energetske sirovine na globalnom nivou, pita **CNBC** i bez dvoumljenja konstatuje: „U to se možete kladiti!“

Helima Croft, zadužena da prati OPEC u investicionoj banci RBC Capital Markets, ukazuje da bi ulazak Trampa u Belu kuću mogao biti praćen otopljanjem odnosa sa Rusijom. To bi opet vodilo ukidanju sankcija ministarstva finansija SAD protiv Kremlja i jačanju investicija u rusku energetska privredu.

U svakom slučaju, faktor geopolitičke neizvesnosti se od srede snažno ponovo vraća na svetske robne berze sa nesumnjivim uticajem na kolebljivost cena sirove nafte. Za naftnu privredu je ključno pitanje - kako će pobeđa Trampa uticati na potrošnju sirove nafte? Rano je za odgovor, ali kako sada stvari stoje, teže je prognozirati scenario koji pogoduje rastu cena, konstatuje **CNBC**.

Tržište nafte sve dalje od ispunjenja „alžirskog dogovora“

NJUJORK, BEČ - Organizacija zemalja izvoznica nafte (OPEC) u svom najnovijem Svetskom naftnom

pregledu projektuje cenu nafte od svega 45 dolara kao prosek u idućoj godini, što pojedini analitičari ocenjuju šokantno depresivnom prognozom, tim pre što OPEC i za ovaj nivo kao uslov napominje smanjenje postojećeg nivoa proizvodnje. Kartel osim toga ne očekuje bitnu promenu potražnje

svoje nafte - ostaje na 33,7 miliona barela na dan. Prema projekcijama OPEC-ove analitičke službe, nafta bi tek 2020. trebalo da dođe do vrednosti od 60 dolara za barel, što je cena koju su mnogi analitičari smatrali mogućom već na kraju ove, odnosno početku 2017. godine.

OPEC usvojio više puta odlaganu dugoročnu strategiju

BEČ - Odbor guvernera OPEC-a usvojio je dokument smernica za dugoročnu strategiju ove izvozne grupacije, posle više odlaganja upravo zato što su OPEC-ovi „cenovni jastrebovi“, pre svih Alžir i Iran insistirali da kartel mora da brani cene politikom smanjenja proizvodnje. Međutim, faktički lider OPEC-a, Saudijska Arabija insistirala je od kraja 2014. na strategiji da cene nafte treba da odredi tržište i da ova grupa ne treba da reže proizvodnju kako bi napravila prostor prodoru proizvodno skuplje nafte, da bi se stav monarhije u Rijadu promenio u septembru.

Pozivajući se na četiri izvora unutar OPEC-a, **Reuters** prenosi da je Odbor guvernera na sastanku u Beču u ponedeljak usvojio poslednju verziju ovog strateškog dokumenta prema kome OPEC ne bi trebalo da se vraća na individualne proizvodne kvote i trebalo bi da bude više od debatnog kluba. Guverneri su se dogovorili da bi OPEC trebalo da se vrati ulozi upravljača tržištem - što je praktično napustio od 2014. - i da postane proaktivniji u predviđanju promena u oblastima potražnje i ponude, kažu izvori.

ExxonMobil otvara trgovačku firmu?

LONDON - Najveća svetska izlistana naftna kompanija, ExxonMobil planira da, prvi put od kako postoji, otvori celovito odeljenje ta poslove trgovine, u potrazi za rešenjima koja bi joj ojačala profit uzdrman niskim cenama nafte, objavio je **Financial Times**. Radi se o velikom strateškom poslovnom pomaku za kompaniju koja je svesno prepustila trgovinu drugim proizvođačima da bi se usmerila na istraživanje i proizvodnju, kao i preradu nafte, dodaje poslovnijak.

BP, Shell i Total dnevno trguju sa 15 mbd nafte i goriva

LONDON - BP, Shell i Total zajedno trguju sa oko 15 miliona barela sirove nafte i derivate na dan. Oni su konkurencija za pet najvećih nezavisnih trgovačkih kompanija Vitol, Glencore, Trafigura, Gunvor i Mercuria, čija kombinovana trgovina zahvata bezmalo 18 mbd

„Spavači“ na strani ponude nafte

NUJORK - **Wall Street Journal** je početkom novembra objavio podatak da u SAD postoji tačno 5.069 probušenih, ali zbog niskih cena nafte nekompletiranih izvora nafte (DUCs - drilled but uncompleted wells), koji bi mogli biti završeni i aktivirani u narednih godinu i po dana. Kako su kompanije već utrošile sredstva u razvoj ovih projekata u američkim ležištima naftnih škriljaca, ekonomičnije je njih finalizovati i početi proizvodnju, nego otvarati novi izvor, dodaje WSJ. Prema navodima dnevnika, DUCs postaju ekonomični za mnoge kompanije već sa cenom nafte od 50 dolara.

NEDELJA

U MAGLI

Može li OPEC realizovati dogovor o ograničenju proizvodnje nafte?

- Reuters: OPEC na 34-35 mbd - potreban rez od 1-2,5 mbd
- DUCs - „Spavači“ na strani ponude nafte
- Četvrto veliko polje u Rusiji od početka godine

Brisel i Gasprom još bez saglasnosti oko gasovoda OPAL

- Medvedev: EU jednostrano unela izmene u dogovor
- Garancije da će Gasprom nastaviti transport gasa preko Ukrajine

04 NOV 2015 88.278 DEO PUBLIČNOSTI I AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE www.mpsa Srbija

Lukoil otvorio polje Filanovski

MOSKVA - Lukoil je 31. septembra počeo komercijalnu proizvodnju nafte iz velikog polja Filanovski, u ruskim vodama Kaspijskog mora, na zeleno svetlo kojim je putem video-linka odobrenje iz Moskve dao predsednik Vladimir Putin. Ovo polje će do 2019. dostići projektovani kapacitet proizvodnje od šest miliona tona godišnje, rekao je novinarima prvi čovek najveće ruske privatne naftne kompanije Vagit Alekperov.

Četvrto veliko polje u Rusiji od početka godine

MOSKVA - Ovo je inače drugo veliko naftno polje koje Rusija lansira u poslednjih nedelju dana, a četvrto od početka godine. Nedeljudana ranije u rad je otvoreno Lukoilovo polje Pjakjajhinskoje u ruskom Arktiku. Gasprom njeft je u maju počeo proizvodnju iz polja Novi port (oko 2,5 mt ove godine i 6 mt u 2018.) a u septembru u partnerstvu sa Rosnjeftom otvorio polje Mesojaha (0,6 mt do kraja 2016., postupno do 5,5 mt do 2020.).

Najveće ikada otkriće nafte na kopnu SAD?

RIČMOND - Američka geološka topografska agencija (USGS) objavila je u utorak da je pronašla do sada najveće kontinuirano nalazište nafte i gasa na tlu SAD sa rezervama procenjenim na 20 milijardi barela sirove nafte i oko 16 biliona kubnih stopa (oko 450 milijardi m³) prirodnog gasa. Ove rezerve, vredne oko 900 milijardi dolara, nalazese na teritoriji Texasa u zoni Wolfcamp Shale. Tragači za naftom ciljali su šire uljnim i gasnim škriljcima najbogatije američko područje visoravni Permian, prenosi portal Klix. USGS navodi da je svih 20 milijardi barela nafte „tehnički dostupno“, odnosno da bi moglo biti proizvedeno „koristeći postojeću tehnologiju i praksu u industriji“. usgs.gov

Rusija potpisala dekret o prodaji udela od 19,5% u Rosnjeftu

MOSKVA - Vlada Rusije objavila je dekret za naređujući prodaju udela od 19,5% u državnom naftnom kolosu Rosnjeftu, a čitav postupak bi trebalo da se finalizuje do kraja godine, uz očekivanu zaradu do mogućih bilion rubalja, odnosno 15,7 milijardi dolara, javlja *Reuters*. Ministar privrede Rusije je ranije rekao da očekuje cenu od najmanje 748 milijardi rubalja. Potpredsednik Lukoila, Leonid Fedun demantovao je pisanje *Vedomosti* da bi najveća ruska privatna naftna kompanija mogla biti kupac tog udela u Rosnjeftu.

General Electric i Baker Hughes spajaju naftni biznis

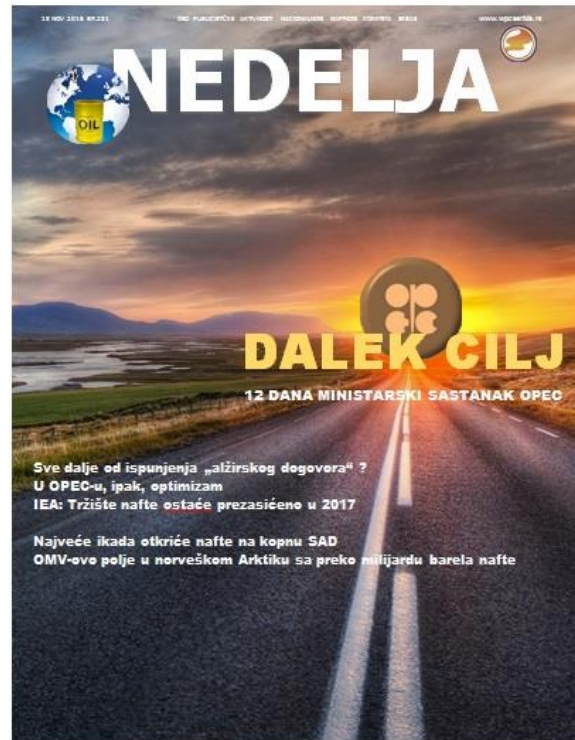
NJUJORK - General Electric je saopštio 1. novembra da će spojiti svoje poslove sa naftom i prirodnim gasom sa kompanijom Baker Hughes, formirajući tako drugu po veličini svetsku kompaniju za logističku podršku u poslovima na naftnim poljima, objavljuje *Reuters*. Dogovor dolazi u trenutku kada su naftni serviseri najavili da više ne nameravaju da diskontnim cenama naplaćuju svoje usluge sa stabilizacijom cene barela iznad 50 dolara.

Kašagan ponovo proizvodi naftu

ASTANA - Kazahstansko mega naftno polje Kašagan obnovio je komercijalnu proizvodnju nafte, saopštio je u ponedjeljak predstavnik regionalne operativne kompanije. Proizvodnja iz polja, koje se smatra da sadrži čak 16 milijardi barela nafte, obustavljena je u oktobru 2013., manje od mesec dana kako je krenula, a razlog je bio pucanje jedne od cevi kojom se nafta prebacivala na kopno.

Projekat je inače daleko probio sve planirane rokove i samim tim investicione troškove, koji su već narasli na preko 50 milijardi dolara. Konzorcijum u kome su Eni, Shell, Total i ExxonMobil saopštio je da će proizvodnja postepeno do kraja iduće godine dostići 370.000 barela na dan. **UPI, OilPrice**

Tri vanredne strategije pred majorsima

LONDON - Globalni britanski energetski konsultant **Wood Mackenzie** ukazuje u novoj studiji na tri ključna izazova sa kojima su suočene globalne naftne kompanije, tzv. majorsima: rast udela obnovljive energije, zaoštavanje politike smanjenja emisija ugljendioksida i jača konkurencija proizvođača nisko-ugljeničkih goriva.

Evropske rafinerije osuđene na stalno prilagođavanje

PARIZ - Da bi preživeo, evropski prerađivač nafte prisiljen je na česte promene proizvodne strategije, suočen sa osetnim padom potrošnje na Starom kontinentu i konkurencijom efikasnijih, savremenijih i troškovno-jeftinijih rafinerija sa Bliskog istoka, SAD i Rusije, prenosi **Argus**.

Međunarodna agencija za energiju (IEA) u svom poslednjem Svetskom energetskom pregledu pokazuje da je između 2000. i 2015. godine zabeležen pad potrošnje nafte na tržištu evropskih OECD zemalja od 2,2 miliona barela na dan, sa očekivanjima daljeg silaznog trenda u narednim dekadama.

Na minuloj konferenciji o Evropskoj rafinerijskoj tehnologiji u Lisabonu govornici su često apelovali na uvođenje više pravila igre. Bivši čelnik britanske kompanije Essar, Volker Schultz predložio je uvođenje globalne cene za emisije ugljendioksida za sve sektore industrije, umesto strožijih regulatornih standarda koji važe samo u Evropi. Dodatni udarac globalnom rafinerijskom sektoru dolazi 2020. godine, kada će količina sumpora u gorivima za brodski transport biti ograničena na maksimalnih 0,5%. Generalni direktor portugalske kompanije Galp, Carlos Gomes ocenio je na konferenciji da je bezmalo 500.000 barela dnevnih proizvodnih kapaciteta u evropskim rafinerijama pred zatvaranjem.

Nemačka sa Severnim tokom 2 postaje glavna tranzitna zemlja za ruski Gas

LONDON - Ključni zaključak do koga dolaze dve analitičke institucije, ewi iz Kelna i EUCERS sa Kraljevog koledža iz Londona, je da će omogućavanje ekspanzije gasovoda Severni tok pretvoriti Nemačku u glavnu zemlju preko koje će se transportovati ruski gas u Evropu. Time i u najveće gasno čvorište na Starom kontinentu. Projekat Severni tok 2 će pratiti i gradnja novih interkonekcionih kapaciteta kojima će se Nemačka povezati sa Češkom republikom i Slovačkom da bi se tim pravcima povećale isporuke ruskog i neruskog gasa u zemlje Istočne Evrope, prenosi portal *Phys.org*.

Prekid deoničkog ugovora za Severni tok 2 - 'tehnički potez'

MOSKVA - Prekid važenja deoničarskog ugovora među partnerima na projektu gasovoda Severni tok 2 je samo tehnički potez i otvara nove mogućnosti za druge oblike saradnje s partnerima na njegovom ostvarenju, izjavio je visoki izvor iz ruskog gasnog kolosa Gazprom koja vodi projekt. To još treba da potvrdi uprava kompanije nakon povlačenja zahteva za odobrenje projekta, posle najave poljskog energetskeg regulatora URE da neće izdati saglasnost, javlja *TASS*.

Izazovna budućnost na tržištu za investitore u LNG pogone

BOSTON - Idućih nekoliko godina biće vrlo izazovno za proizvođače utečnjelog prirodnog gasa (LNG). Proizvodni kapaciteti značajno će se povećati, ali procenjeni porast potražnje od pet do šest odsto godišnje do 2025. neće biti dovoljan da apsorbira novu robu na tržištu, konstatuje u ovonedeljnoj studiji Bostonska konsalting grupa - *BSG*.

Gaspromu gasovod Opal

BRISSEL - Evropska komisija je odobrila u prošli petak ruskoj kompaniji Gazprom da isporuke gasa Evropskoj uniji poveća za 7,2 do 10,2 milijardi kubnih metara godišnje preko gasovoda Opal kojim se ovaj energent od gasnog čvorišta Severnog toka u Nemačkoj isporučuje Češkoj, a odatle zemljama centralne i istočne Evrope. Pri tom će 10 do 20 odsto kapaciteta gasovoda biti dostupno drugim snabdevačima. Ako ne bude zainteresovanih, Gaspromu će biti dozvoljeno da konkuriše i za taj prostor i tako iskoristi ukupan kapacitet Opala od 36 milijardi kubika godišnje.

Bugarska i Rumunija spojile gasne transportne sisteme

SOFIJA - Bugarska i Rumunija otvorile su prošlog petka novi gasovod kojim su prvi put direktno spojili gasne transportne sisteme dveju zemalja. Interkonektor, dug 25 kilometara, koji ide ispod Dunava i može da radi u oba smera, predstavlja deo sistema gasovoda koje kofinansira Evropska unija u sklopu strategije diverzifikacije izvora snabdevanja za zemlje EU, posebno one koje su gotovo u celini zavisne od jednog snabdevača, kakav je trenutno slučaj sa Bugarskom (90% potreba uvozom ruskog gasa). *Reuters* prenosi da, s druge strane, vlada premijera Borisova (koji je u međuvremenu ove nedelje podneo ostavku zbog poraza kandidata njegove partije na predsedničkim izborima) vidi ovaj interkonektor kao deo njegovog projekta pretvaranja Bugarske u jedno od evropskih ulaznih gasnih čvorišta, odakle bi se Evropa snabdevala kako ruskim, tako i alternativnim izvoznicama prirodnog gasa. Gasovod, izgrađen za 24 miliona evra, ima maksimalni kapacitet transporta skromnih 1,5 milijardi kubika godišnje iz Bugarske u pravcu Rumunije, a 500 miliona kubika u obrnutom smeru.

MOL demantuje optužbe oko privatizacije Energopetrola

SARAJEVO - Uprava naftne kompanije MOL odbacuje bilo kakvu povezanost sa nezakonitostima oko privatizacije sarajevskog Energopetrola, a do danas nije primila službeno obaveštenje o istrazi koju o tome sprovodi Oblasno tužilaštvo u Sarajevu, preneo je u subotu *Dnevni avaz*. Reagirajući na najave da će tužilaštvo putem međunarodne pravne pomoći zatražiti saslušanje predsednika uprave MOL-a Zsolta Hernadija i bivšeg čelnika hrvatske Ine Tomislava Dragičevića iz mađarske kompanije su poručili da o tome znaju samo iz medija. Mađarska kompanija „negira bilo kakve nezakonite radnje od strane MOL-a ili bilo kog od njenih funkcionera u vezi s dokapitalizacijom Energopetrola", izjavio je portparol te firme Tamas Berzi.

Bazna ulja uništavaju vozila i budžete u BiH

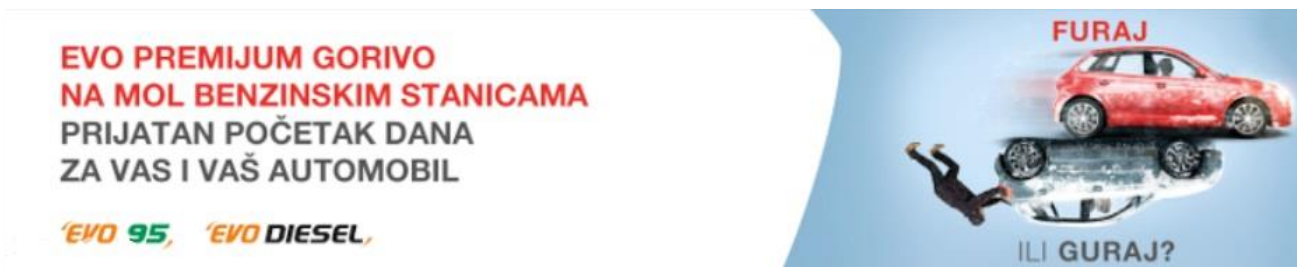
SARAJEVO - U BiH se svake godine uvoze milioni litara baznog ulja, na koje se prilikom uvoza ne naplaćuju akcize, putarine i takse, već samo PDV, tako da mnogi naftaši tu sirovinu nezakonito mešaju sa dizel gorivom, čime direktno oštećuju vozila kupaca, ali i budžete na svim nivoima BiH, objavljuju u petak *Nezavisne novine*.

Hernadi više nije na poternici Interpola

The screenshot shows the Interpol website interface. At the top, there is a navigation bar with links for HOME, ABOUT INTERPOL, NEWS AND MEDIA, MEMBER COUNTRIES, and INTERPOL EXPERTS. Below this is a search bar with a "Back to Search result" button. The main content area displays a wanted notice for **HERNADI, ZSOLT TAMAS**, with the text "WANTED BY THE JUDICIAL AUTHORITIES OF CROATIA FOR PROSECUTION / TO SERVE A SENTENCE". Underneath, there is a section titled "IDENTITY PARTICULARS" with the following details: Present family name: HERNADI, Forename: ZSOLT TAMAS, Sex: Male, Date of birth: 30/11/1960 (54 years old), Place of birth: TARJAN, Hungary, Language spoken: (blank), and Nationality: Hungary. To the left of this text is a small portrait photograph of a man in a suit and tie.

LION, ZAGREB, BUDIMPEŠTA - Interpol je ukinuo crvenu poternicu protiv predsednika uprave MOL-a, Zolta Hernadija, raspisanu na zahtev Hrvatske, koja ga sumnjiči da je mitom od deset miliona evra potplatio nekadašnjeg premijera Hrvatske Iva Sanadera da obezbedi mađarsku kompaniju povoljan ugovor o dobijanju upravljačkih prava u hrvatskoj naftnoj kompaniji Ina. MOL je u saopštenju konstatovao da je ovom odlukom vrha evropske policije potvrđeno da su optužbe protiv Hernadija od početka bile neosnovane i politički motivisane. *Hrvatski mediji*, s druge strane, ukazuju da Interpol nije objasnio po kojoj osnovi je Hernadi skinut sa liste traženih osoba.

The advertisement is split into two main sections. On the left, there is text in red and black: "EVO PREMIJUM GORIVO NA MOL BENZINSKIM STANICAMA PRIJATAN POČETAK DANA ZA VAS I VAŠ AUTOMOBIL". Below this, the logos for "EVO 95" and "EVO DIESEL" are displayed. On the right, there is a visual of a red car with motion blur, appearing to be in a state of falling or crashing. Below the car, a person is shown falling upside down. The text "FURAJ" is written in red above the car, and "ILI GURAJ?" is written in black below the person.

Vratija se OPEC ...

BEČ – Organizacija zemalja izvoznica nafte (OPEC) uspjela je u sredu, 30. novembra, da obezbedi pristanak članica na sprovođenje dogovora o prvom ograničenju proizvodnje nafte u poslednjih osam godina, što je generalno primljeno sa iznenađenjem kod većine učesnika na tržištu i kod analitičara. OPEC je na ministarskom sastanku u Beču dogovorio smanjenje proizvodnje za oko 1,2 miliona barela na dan (mbd), na 32,5 mbd, što predstavlja oko 4,5 odsto sadašnje proizvodnje. Odmah je za to nagrađen skokom cena nafte od bezmalo pet dolara po barelu. Kartel je ovu svoju nekada tradicionalnu alatku upravljanja tržištem odbio da primeni na sastanku u novembru 2014. godine, potčinjavajući se strategiji Rijada da ratom niskih cena prvenstveno zaustavi prodor američke nekonvencionalne nafte kojim je gubio stratešku poziciju uz Kanadu snabdevača SAD tom sirovinom.

Olakšanje poslovnim stratezima - razvedravanje na naftnoj sceni

VAŠINGTON, MOSKVA, BEČ - Tri događaja iz prve polovine decembra predmet su analiza kako eksperata, tako i učesnika na naftnom tržištu, jer postavljaju dugo čekane tri noge i verovatno temelje

na kojima će se moći planirati poslovna strategija u poslednje dve godine potpuno nepredvidivim prilikama u ovom sektoru. Prvi je, svakako, odluka jedanaest ne-OPEC zemalja da se pridruže dogovoru izvoznog naftnog kartela o smanjenju proizvodnje, što bi zajedno do kraja prvog kvartala 2017. trebalo da rastereti ponudnu stranu za bezmalo 1,8 miliona barela sirove nafte na dan. Druga dva događaja ulaze u prostor tzv. geopolitičkih prilika čiji je uticaj na kretanje, odnosno spekulisanje cenama nafte, često presudniji od osnovnih pokazatelja odnosa ponude i potrošnje. Izbor prvog čoveka Exxon Mobila za novog šefa američke diplomatije, saopšten u utorak, potvrđuje procene da sledi period barem četiri godine stabilnih odnosa na relaciji Vašington-Moskva, što su verovatno imali u vidu Katarski investicioni fond i najveći svetski trgovac berzanskim robama, Glencore, odlučujući se da uđu u suvlasništvo Rosnjefta, predviđajući postepeno labavljenje sankcija SAD i EU protiv Rusije, barem onih koje pogađaju i naftni sektor.

Raspodela ne-OPEC tereta

BEČ - Rusija će od dogovorenih 558.000 barela na dan, smanjiti proizvodnju za oko 300.000 bd. Ministar Novak je procenio da će do marta iduće godine proizvodnja biti smanjena za 200.000, „a za kratko vreme (posle toga) do dogovorenog cilja“. Iznenađenje za analitičare je odluka Kazahstana da smanji proizvodnju za 20.000 bd, iako upravo obnavlja output na svom mega polju Kašagan. Oman smanjuje za 40.000 bd, Meksiko za 100.000 i Azerbejdžan za 35.000 bd. Dogovor takođe obuhvata Bahrein, Maleziju, Sudan, Južni Sudan, Brunei i Ekvatorijalnu Gvineju. OPEC i ne-OPEC pakt obuhvata zemlje koje proizvode 60 odsto nafte u svetu, ali u njemu nisu veliki proizvođači poput SAD, Kine, Kanade, Norveške i Brazila.

Katar i Glencore kupili 19,5% Rosnjefta za 10,5 mlrd evra

MOSKVA - Rusija je prodala manjinski udeo od 19,5 odsto u državnom naftnom kolosu Rosnjeftu za 10,5 milijardi evra (11,3 mlrd dolara) konzorcijumu koji će (po formuli 50-50) formirati Katarski državni investicioni fond i globalnom trgovac Glencore. To je 7. decembra objavio lično ruski predsednik Vladimir Putin, posle sastanka s izvršnim direktorom Rosnjefta Igorom Sečinom. "To je najveći privatizacioni posao, najveća prodaja i akvizicija u globalnom naftnom i gasnom sektoru u 2016. godini", rekao je Putin, kako ga citira **zvanični sajt** ruskog predsednika. Sečin je dodao da je više od 30 potencijalnih kupaca bilo zainteresovano za udeo u Rosnjeftu.

Naftaš prvi put kroji američku spoljnu politiku

NUJORK – „Ono što mi se najviše sviđa kod Tillerson-a je njegovo ogromno iskustvo u uspešnom u bavljenju sa svim vrstama inostranih vlada“, objavio je 13. decembra na svom twitter nalogu dolazeći američki predsednik Donald Trump, formalno saopštavajući odluku da izabere u svoj tim još jednog milionera i biznismena - prvog čoveka Exxon Mobila za budućeg šefa američke diplomatije.

Već posle prvih informacija koje su proteklog vikenda najavile ovaj izbor, bogata profesionalna biografija 64-godišnjeg Rex-a Tillerson-a svedena je u svetskim, posebno američkim medijima na njegove odnose sa Vladimirom Putinom, koji mu je 2013. lično zakačio na rever Ordena prijateljstva, jedno od najvećih odlikovanja koje Kremlj daje stranim državljanima. Uspeh u zastupanju interesa Exxona u Rusiji, ugovaranja 17 milijardi dolara vrednog projekta na ostrvu Sahalin krajem 90-tih, bio je presudan da se Tillerson 2006. izbaci na čelo naftnog kolosa.

EU: Na odobrenje svi ugovori koji premašuju 40% potrošnje zemlje članice

BRISEL – Ministri energije Evropske unije postili su u ponedjeljak, na sastanku u Briselu, kompromis oko možda najspornijeg pitanja iz segmenta stvaranja objedinjene evropske regulative u oblasti prirodnog gasa, vezane za pravo Evropske komisije da bude konsultovana prilikom zaključivanja bilateralnih ugovora sa snabdevačima iz trećih zemalja – čitaj Rusije, odnosno Gasproma.

Kompromis je postignut na stavu da se dugoročni gasni ugovori koji pokrivaju prag od 40% ili više godišnje potrošnje članice EU-a dostave kompetentnom evropskom telu. Ipak, to telo bi zajedno s Evropskom komisijom imalo, prema potrebi, pravo da zatraži relevantne informacije (osim cene) i o gasnim ugovorima koji pokrivanju manje od 40% potrošnje neke članice. Pri tom će Evropska komisija biti u obavezi da čuva tajnost svih komercijalno osetljivih detalja iz ugovora.

OMV se sporazumeo s Gaspromom o zameni imovine

BEČ - OMV je u sredu objavio da je postigao "bazični dogovor" s Gaspromom za potencijalnu zamenu imovine. Prema tom dogovoru OMV će dobiti 24,98% udela u fazama 4 i 5 razvoja naftnog polja Ahimov na području Urengoja, u zamenu za 38,5% udela u OMV Norgeu. Transakcija bi trebalo da bude nefinansijska, a stupa na snagu od 1. januara 2017. OMV će time dobiti oko 560 miliona barela ekvivalenta nafte (boe) do isteka ugovora 2039. s tim da će proizvodnja započeti 2019. godine i dostići vrhunac 2025. s 80.000 boe/dnevno (samo OMV-ov udeo). Norveški naftni portfolio sastoji se od ukupno 32 licence za bušenja ugljovodonika, od kojih je pet OMV Norge-a, s proizvodnjom u prvih devet meseci od 67.000 boe/d, gde Gasprom dobija 38,5% udela.

Miler: Turski tok po planu – projekat Posejdon najrealnija opcija za vezu do Evrope

MOSKVA – Prvi čovek Gasproma, Aleksej Miler izjavio 6. decembra da „sada može da kaže da će izgradnja kopnenog dela Turskog toka početi u drugoj polovini 2017. godine. Obe linije gasovoda, i prva i druga, biće operativne do kraja 2019.,“ rekao je predsednik Upravnog odbora ruskog gasnog kolosa.

Komentarišući opcije transporta gasa koji ovim putem stigne do Turske dalje na tržište Evrope, Miler je rekao da je "jedna od mogućnosti projektovani gasovod Posejdon." "Dok se razmatraju druge opcije, ova je prioritarna u ovom trenutku," rekao je Miler .

Plenković: Hrvatska izgubila arbitražu u slučaju "INA-MOL"

ZAGREB - Hrvatski premijer Andrej Plenković saopštio je 24. decembra uveče, na vanrednoj konferenciji za novinare da je Hrvatska donela političku odluku o povratku naftne kompanije INA u vlasništvo države, jer je izgubila arbitražu u slučaju "INA-MOL". Dan kasnije iz MOL-a je reagovano saopštenjem da je mađarska kompanija uvek spremna da o svemu što se tiče Ine razgovara sa vladom u Zagrebu.

"Hrvatska će pokrenuti proces otkupa celokupnog udela mađarskog MOL-a u INA-i bez povećanja javnog duga Hrvatske ", rekao je Plenković dodavši da je danas od hrvatskog pravnog tima dobio informaciju da je sud u Ženevi odbacio dokazne materijale Hrvatske.

G'DRIVE FUEL

100
OKTANA

**MOĆNA
TRANSFORMACIJA**

POVEĆANJE SNAGE MOTORA DO 7%

POBOLJŠANA DINAMIKA UBRZANJA DO 10%

SMANJENJE NASLAGA NEČISTOĆA NA MOTORU DO 6 PUTA

**NAJBOLJE JE
PRED VAMA**

WPCSERBIA

NEDELJA U SVETU NAFTE I GASA *Deo izdavačke delatnosti NNKS*

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave